

ACTIVITAT FÍSICA I ESPORT: OBRINT PORTES A LA INCLUSIÓ DELS JOVES MIGRANTS

TREBALL FINAL DE GRAU

Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i de l'Esport

Blanquerna – Universitat Ramon Llull

Activitat física i Esport: obrint portes a la inclusió dels joves migrants

Matèria: Treball Final de Grau (TFG)

Tutor: Josep Solà Santesmas

Autor: Guillem Marí Esteve

Grau en Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport

Data d'entrega: 13 juny 2023

Agraïments

No seria honest amb mi mateix si, un cop finalitzat el projecte de recerca, no donés les gràcies a totes aquelles persones que s'hi ha involucrat i m'han donat suport.

En primer lloc, agrair als joves per les sessions compartides i sobretot pels aprenentatges que ells m'han transmès. Són persones que, de ben segur, han lluitat més que la resta per seguir endavant i tenir una vida digna i ajudar a les seves famílies. Per mi, aquests nois són el clar exemple de resiliència.

Sens dubte agrair al director del Centre Castell de Fang. Gràcies Sr. Enric, per confiar des d'un principi en el meu propòsit de treball amb els nois. Lògicament a tot l'equip de treballadors del Centre, que m'han ajudat i facilitat la tasca.

D'altra banda, agrair-li al professor Sr. Josep Solà, per la seva implicació i haver-me guiat durant el transcurs de la present recerca.

Finalment, no puc oblidar donar les gràcies a la meua família pel constant recolzament en aquests mesos de treball. Són el meu pilar fonamental i els responsables de tots els propòsits que compleixo.

ÍNDEX

ABSTRACT	1
INTRODUCCIÓ	5
Contextualització.....	5
Identificació del tema.....	5
Justificació i viabilitat.....	6
Vinculació temàtica amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible	7
CONTEXT TÈORIC I CONCEPTUAL	12
Estat de la qüestió.....	12
Marc Teòric.....	18
Contextualització Legal i Origen dels Centres SPAAI	18
Aproximació conceptual: Exclusió Social, Inclusió Social i Fenomen Migratori.....	24
Aproximació conceptual: Activitat Física i Esport	27
L'Activitat Física i l'Esport com a Mitjà per a la Inclusió Social	29
Definició dels objectius principals i secundaris	34
DISSENY METODOLÒGIC	36
Hipòtesis.....	36
Variables i indicadors	37
Mostra	38
Definició de la intervenció	40
Instruments de mesura	43
Procediment.....	51
Recollida de dades.....	52
Aspectes ètics	52
Cronograma del Treball de Final de Grau	53
RESULTATS	55
Anàlisi de dades	55
Aplicació pràctica.....	64

DISCUSSIÓ	86
Aspectes relacionats amb el mètode.....	86
Aspectes relacionats amb els resultats.....	88
CONCLUSIONS	90
LIMITACIONS DE L'ESTUDI I LÍNIES FUTURES	93
BIBLIOGRAFIA	95
ANNEXOS	99
Annex 1. Taules Resultats Enquesta Hàbits Esportius (<i>versió completa</i>).....	99
Annex 2. Enquesta d'Hàbits Esportius	102
Annex 3. Qüestionari d'Autoconcepte Físic (CAF)	142
Annex 4. Entrevistes.....	152

ABSTRACT

- **Català**

L'objectiu de recerca del treball ha estat estudiar el possible rol que l'activitat física i l'esport poden tenir en el procés d'inclusió social, centrat en el col·lectiu de Menors Estrangers No Acompanyats (MENA).

Durant el període de temps comprès entre els mesos de novembre de 2022 i març de 2023, s'ha dut a terme un Programa de 10 sessions de pràctica esportiva. Els beneficiaris han estat un grup de nois de 16 i 17 anys, residents al Centre de Servei de Primera Acol·lida i Atenció Integral Castell de Fang (Piera, Barcelona). La finalitat de la intervenció era fomentar la pràctica esportiva, tot adquirint els hàbits saludables i els valors inherents a l'esport. Atès l'interès dels joves per la pràctica de futbol i el *fitness*, aquests han estat els continguts treballats.

Per obtenir els resultats de la recerca, s'han utilitzat el Qüestionari d'Autoconcepte Físic (CAF) i l'Enquesta d'Hàbits Esportius. Sorprenentment hem conegut que els nois tenen un grau satisfactori en l'autoconcepte físic, i també mostren interès per informar-se i practicar esport, així com assistir a esdeveniments esportius.

Així mateix, amb l'ajuda d'entrevistes individuals a quatre dels joves, es pot concloure que l'esport sí esdevé una eina potencial en el procés d'inclusió social i alhora els ha permès descobrir la sensació de formar part d'un equip, on tothom hi té cabuda i on l'esforç és gratificant.

La vinculació entre l'esport i la inclusió social és un tema molt interessant. Seria convenient fer un esforç per tal de focalitzar aquest estudi en el col·lectiu de Menors Estrangers No Acompanyats.

Paraules clau: activitat física, esport, inclusió social, Menors Estrangers No Acompanyats.

- **Castellano**

El objetivo de la investigación ha sido estudiar el posible rol que la actividad física y el deporte pueden tener en el proceso de inclusión social, centrado en el colectivo de los Menores Extranjeros No Acompañados (MENA).

Durante el período de tiempo comprendido entre los meses de noviembre de 2022 y marzo de 2023, se ha llevado a cabo un Programa de 10 sesiones de práctica deportiva. Los beneficiarios han sido un grupo de chicos de 16 y 17 años, residentes en el *Centre de Servei de Primera Acollida i Atenció Integral Castell de Fang* (Piera, Barcelona). La finalidad de la intervención era fomentar la práctica deportiva, adquiriendo los hábitos saludables y los valores inherentes al deporte. Dado el interés de los jóvenes por la práctica de fútbol y el *fitness*, éstos han sido los contenidos trabajados.

Para obtener los resultados de la investigación, se han utilizado el Cuestionario de Autoconcepto Físico (CAF) y la Encuesta de Hábitos Deportivos. Sorprendentemente hemos conocido que los chicos tienen un grado satisfactorio en el autoconcepto físico, y también muestran interés por informarse y practicar deporte, así como asistir a eventos deportivos.

Asimismo, con la ayuda de entrevistas individuales a cuatro de los jóvenes, se puede concluir que el deporte sí se convierte en una herramienta potencial en el proceso de inclusión social y al mismo tiempo les ha permitido descubrir la sensación de formar parte de un equipo, donde todo el mundo tiene cabida y donde el esfuerzo es gratificante.

La vinculación entre deporte e inclusión social es un tema muy interesante. Sería conveniente realizar un esfuerzo para focalizar este estudio en el colectivo de Menores Extranjeros No Acompañados.

Palabras clave: actividad física, deporte, inclusión social, Menores Extranjeros No Acompañados.

- **English**

The aim of this research has been to study the possible role that physical activity and sport can have in the process of social inclusion, focusing on the group of Unaccompanied Foreign Minors.

A Program of 10 sports practice sessions has been carried out during the period of time between November 2022 and March 2023, The beneficiaries have been a group of boys aged 16 and 17, residents of the *Centre de Servei de Primera Acol·lida i Atenció Integral Castell de Fang* (Piera, Barcelona). The purpose of the intervention was to promote sports practice, while acquiring healthy habits and the values inherent in sport. Given the interest of young people in the practice of football and fitness, these were the contents worked on.

Qüestionari Autoconcepte Físic (CAF) and *Enquesta Hàbits Esportius* have been used in order to obtain the results of the research. Surprisingly, we found that boys have a satisfactory degree of physical self-concept, and they also show interest in learning about sports and practicing them, as well as attending sporting events.

As well with the help of individual interviews with four of the young people, it can be concluded that sport does become a potential tool in the process of social inclusion. Besides sport has allowed them to discover the feeling of being part of a team, where everyone has a place and where the effort is rewarding.

The link between sport and social inclusion is a very interesting issue. It would be advisable to make an effort to focus this study on the group of Unaccompanied Foreign Minors.

Key words: physical activity, sport, social inclusion, Unaccompanied Foreign Minors.

*“ El deporte tiene el poder de transformar el mundo.
Tiene el poder de inspirar, de unir a la gente como
pocas otras cosas. Tiene más capacidad que los
gobiernos de derribar las barreras sociales. ”*

Nelson Mandela

INTRODUCCIÓ

Abans d'endinsar-se en els continguts teòrics del treball, és interessant conèixer els motius pels quals sorgeix la proposta de recerca, així com una breu contextualització de la temàtica i la viabilitat de la investigació plantejada.

Contextualització

En l'actualitat, immersos en un món i una societat on les desigualtats estan prou arrelades, hi ha persones que opten pel camí d'abandonar la seva terra autòctona i buscar noves vies que els permetin prosperar a una millor vida. Fem referència a individus que inicien un procés migratori, amb l'esperança intacta d'arribar a un indret que els permeti aconseguir un futur digne i gaudir d'una vida amb més oportunitats.

En són un clar exemple els Menors Estrangers No Acompanyats (MENA)¹, a qui el repte és per duplicat, atenent que a la seva condició de nousvinguts se'ls hi afegeix el (rellevant) factor de l'absència d'una persona referent o acompanyant en aquest nou camí que emprenen.

Identificació del tema

Com a objecte d'estudi del present treball, es planteja fer una recerca i posterior vinculació de com l'esport i les seves manifestacions ajuden a la inclusió social, prestant especial atenció al col·lectiu dels MENA. A banda de la recerca duta a terme, es farà una intervenció en el transcurs del treball, on els menors d'un Centre conformaran la mostra i en seran els protagonistes.

La intervenció es plantejarà en base a les necessitats i motivacions que el propi autor hagi observat en les primeres sessions d'interacció amb els joves, les quals seran d'absoluta rellevància per a fer una planificació idònia i així completar les sessions restants del programa.

¹ El terme Menors Estrangers No Acompanyats, d'ara endavant esmentat com a MENA.

En darrer lloc, cal atendre que la majoria dels subjectes no tenen el bagatge en una pràctica esportiva reglada, de la mateixa manera que nosaltres la entenem i hem practicat, per exemple a un nivell escolar i/o federatiu. Venen d'indrets on, tant sistema educatiu com esportiu, són diferents al nostre i sovint no es troben a l'abast de tothom.

Justificació i viabilitat

La investigació sobre col·lectius en exclusió social (o bé en risc), ha estat un tema que sempre m'ha cridat l'atenció. Haver fet recerca en etapes formatives anteriors, sobre persones aïllades socialment per haver comès una infracció o delictes penals, m'ha convençut per continuar tractant la temàtica però aquest cop centrat en un altre perfil de població, i alhora amb una vessant més pràctica.

Malgrat els temes que havia treballat prèviament tenen una estreta vinculació amb justícia, tant juvenil com per adults, considero que mantenen un fort lligam amb l'objecte d'estudi present, la inclusió social. En ambdós casos és indispensable un canvi en la manera de pensar i actuar de les persones i la societat en conjunt. D'aquesta manera es podrà aconseguir la inclusió i fer-los participants i conscients de que formen part de la "nostra" societat, malgrat estar marcats per un passat i que sovint aquest els condiciona al llarg de la vida.

És cert que amb la meua intervenció no s'aconseguirà un canvi en la manera de pensar de la societat. Per contra, el que es persegueix és dotar aquests joves d'una eina fonamental com és l'esport, que (considero) els pot ajudar en aquest procés social i, alhora en l'adaptació a un país desconegut.

Referent a la viabilitat de la proposta, es pot concloure que s'ha accedit a una mostra íntegrament formada pel col·lectiu esmentat, i que resideixen en el Centre Castell de Fang (Piera, Barcelona). Durant el transcurs del treball es compartiran sessions orientades a que els joves surtin beneficiats de nous coneixements i recursos en l'àmbit de l'esport i la seva pràctica.

Vinculació temàtica amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible

Degut a la rellevància que tenen en la nostra societat, és indispensable establir una relació entre la temàtica de recerca escollida i els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)² de l'Agenda 2030, promoguda l'any 2015 per la Organització de les Nacions Unides (ONU)³.

Al seu torn per fonamentar aquest apartat, s'ha utilitzat de referència la versió original de la secció de la ONU, coneguda com United Nations Office on Sport for Development and Peace (UNOSDP)⁴ en el qual s'hi tracta, de manera més precisa, la vinculació de l'esport amb els ODS.

L'esport és considerat un fenomen que pot esdevenir beneficiós per la societat en conjunt i, sobretot, per qui en practica. Des de temps enrere, una de les institucions a nivell global amb més repercussió, la ONU, es posicionava a favor de l'aportació potencial de l'esport pel desenvolupament i la pau en el món.

Així doncs, un cop publicada l'Agenda 2030 i els 17 objectius corresponents, la UNOSDP va defensar l'esport com a única eina per recolzar aquesta proposta de desenvolupament sostenible, a un abast de nivell mundial.

Resultant de les relacions internacionals, va sorgir la següent cita en la que es fa un reconeixement sense precedents per promoure i dotar de valor a l'esport, com a eina de canvi per aconseguir els Objectius de l'Agenda 2030:

Sport is also an important enabler of sustainable development. We recognize the growing contribution of sport to the realization of development and peace in its promotion of tolerance and respect and the contributions it makes to the empowerment of women and of young people, individuals and communities as well as to health, education and social inclusion objectives. (United Nations General Assembly, 2015, par.37)

² El terme Objectius de Desenvolupament Sostenible, d'ara endavant abreviat com a ODS.

³ D'ara endavant, ONU substitueix Organització de les Nacions Unides.

⁴ L'abreviatura UNOSDP substitueix United Nations Office on Sport for Development and Peace.

Revisant la informació de UNOSDP (2018) sobre els 17 ODS existents, s'han escollit els tres més adients (vegeu Taula 1) per una possible vinculació temàtica.

Taula 1

Selecció dels ODS vinculats amb l'àmbit de recerca

Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)		
<i>Número</i>	<i>Nom</i>	<i>Propòsit</i>
ODS - 1	Fi de la pobresa	Posar fi a la pobresa en totes les seves formes arreu del món.
ODS - 3	Salut i benestar	Garantir una vida sana i promoure el benestar per tots en totes les edats.
ODS - 4	Educació de qualitat	Garantir una educació inclusiva i equitativa de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge per tothom al llarg de la vida.

D'aquesta manera, el primer dels objectius a destacar és sobre la Pobresa i com treballar per posar-hi fi. La UNOSDP (2018) exposa com els valors transmesos en l'esport i la seva pràctica, han de ser útils per reforçar competències i valors (com el treball en equip, cooperació i joc net) amb la capacitat d'extrapolar-los en altres àmbits quotidians. Alhora, pot esdevenir una plataforma per treballar i aconseguir el respecte pels drets humans, incloent-ne el dret a un digne nivell de vida i seguretat social; mantenint com a finalitat erradicar la pobresa i les seves manifestacions.

Vinculant-ho estretament amb el present treball, l'esport és capaç de fomentar la inclusió social de totes aquelles persones que es troben en una situació complicada, proporcionant-los recursos educatius per una vida millor (com seria el cas del col·lectiu MENA). En aquest ODS queda reflectit de tal manera que "Sport can promote personal well-being and encourage social inclusion which may lead to larger economic participation. It can help educate empower individuals with social and life skills for a self-reliant and sustainable life" (UNOSDP, 2018, p.3).

El segon ODS vinculat és el que fa esment en la Salut i el Benestar. En UNOSDP (2018) ja es posa en manifest que qualsevol ciutadà té el dret a la salut, i bé sigui directa o indirectament, l'activitat física i l'esport estan relacionats amb un estil de vida saludable. De fet, esdevé un factor de prevenció i reducció de risc de contraure malalties. I és que la pràctica esportiva no només ajuda en l'aspecte físic, sinó que té un impacte en els tres nivells que defineixen la salut (físic, mental i social) com estableix la Organització Mundial de la Salut (OMS).

Si hi busquem un lligam amb la temàtica de treball, aquesta font té una cita idònia per entendre-ho "Sport-based social programmes promote mental well-being for at-risk communities through trauma counselling and inclusion efforts. Sport can enhance mental health by delivering social, psychological and physiological benefits" (UNOSDP, 2018, p.5).

De fet, el que ve a dir és que un programa d'intervenció social basat en l'esport (com es farà en el present estudi) promou el benestar en tots els seus nivells del col·lectiu en risc (enguany les persones receptores) gràcies a l'esforç per a la inclusió social d'aquestes, esdevenint l'esport una peça clau en el procés.

Per altra banda, hem identificat el quart ODS com a rellevant en la nostra temàtica, en el qual s'hi tracta l'Educació de Qualitat, des del punt de vista centrat en el dret a l'educació. Les activitats esportives inclusives esdevenen clau per fomentar el respecte i tolerància a la diversitat i, al seu torn, a no discriminar les persones (independentment del gènere, de persones amb discapacitat o d'algun col·lectiu minoritari o bé exclòs socialment). Així doncs, és imprescindible un esforç cooperat entre educació i esport, per tal de promoure programes escolars amb aquesta base de treball.

Una de les principals idees plantejades és que "Sport-based programmes offer education opportunities and life skills to be used beyond school including the workplace" (UNOSDP, 2018, p.6). Conseqüentment amb aquesta cita es demostra que aquesta tipologia de programes que fomenten l'esport, són transversals i ajuden en l'adquisició de coneixements i competències que pots

utilitzar en altres àmbits. Així doncs, tots els recursos que l'autor els proporioni durant les sessions d'esport, els poden ser d'utilitat en àmbits tals com el laboral, acadèmic o personal.

Per concloure amb els Objectius de l'Agenda 2030 identificats, queda demostrat que la pràctica esportiva esdevé una eina essencial a implementar en el procés d'inclusió social pel col·lectiu en qüestió. D'aquesta manera, per tal que en surtin beneficiats, és necessari un treball: per erradicar la pobresa en la que viuen i (sobretot) han viscut; enfocat en aspectes de salut i benestar; i alhora en una educació on hi predomini la igualtat d'oportunitats i que sigui de qualitat.

“ Lo más importante del deporte no es ganar, sino participar, porque lo esencial en la vida no es el éxito, sino esforzarse por conseguirlo.”

Barón Pierre de Coubertin

CONTEXT TÈORIC I CONCEPTUAL

Els dos primers apartats que componen aquest punt de treball, són merament de recerca, i en darrer lloc, es fa èmfasi als objectius que l'autor del treball es planteja. En la recerca s'han consultat una àmplia diversitat de fonts, des de pàgines webs amb credibilitat acadèmica (*exemple*: portal de la Generalitat de Catalunya) fins als articles de revista i publicacions que es troben en diferents bases de dades.

Estat de la qüestió

Diferents institucions, tant a nivell estatal com autonòmic, han hagut de prendre decisions i promoure programes d'acollida, degut al fenomen migratori produït en els darrers anys.

L'auge més considerable, segons Compte (2019) en una publicació a l'Anoia Diari, es va veure reflectit en els anys 2015 – 2016. En el mes d'agost dels respectius, ja s'havien registrat un total de 291 i 421 nous casos d'infants i joves emigrats sols al territori català; i els dos anys següents on les xifres van superar el miler de nous acollits amb 1.135 (l'any 2017) i fins a 3.144 (l'any 2018).

Aquesta preocupant onada migratòria va anar acompanyada d'ajuts econòmics per part de la Generalitat de Catalunya, que l'any 2019 va confirmar un fons de 14,5 milions d'euros, per ajudar els diferents municipis que tinguessin centres d'acollida pels infants i joves que havien migrat sols. Al seu torn, Compte (2019) exposa que també es va proposar la contractació dels dinamitzadors cívics, una figura que pretenia esdevenir el nexa entre els centres de residència i els municipis on s'hi ubiquen.

Els centres dels que es fan referència és tot aquell Servei de Primera Acollida i Atenció Integral (SPAAI)⁵, que a través de la gestió d'una unitat de la Direcció General d'Atenció a la Infància i a l'Adolescència (DGAIA)⁶, coneguda com Àrea de Suport als Joves Tutelats i Extutelats (ASJTET); ofereix l'acollida residencial als joves migrants sense referents familiars amb edats compreses entre els 14 i 18 anys (Fundació Mercè Fontanilles, s.d.).

Atès que les dades estadístiques aportades en la publicació de Compte (2019) només contemplen els registres fins el mes d'agost de cada any, s'ha consultat la plataforma del Departament de Drets Socials de la Generalitat de Catalunya. Mitjançant aquesta, s'ha accedit a l'Informe Estadístic Mensual amb les dades de la Secretaria d'Infància, Adolescència i Joventut. Així doncs totes les estadístiques tractades en la resta de l'apartat, són actualitzades en data del 30 d'abril de 2023, segons el Departament de Drets Socials (2023).

En primer lloc, cal atendre que es diferencia entre els casos d'infants i joves emigrats sols acollits per la DGAIA i el total de casos que acull la DGAIA d'altres col·lectius en situacions diferents. Així doncs, en la Taula 2 s'hi determina en quina proporció es troba la balança, així com en quina situació administrativa estan els menors, segons si són tutelats o en situació de pròrroga assistencial.

Tal i com es descriu en Departament de Drets Socials (2023), el primer dels casos engloba els subjectes que han emigrat sols i són menors d'edat, essent atesos pel Sistema de Protecció; per altra banda, es considera en pròrroga assistencial a hom que ha emigrat sol i ja ha assolit la majoria d'edat, però continua essent atès pel mateix Sistema.

De la mateixa manera, s'ha optat per una representació gràfica (vegeu Figura 1) on únicament s'hi reflecteixin els casos de nois/es emigrats sols que la DGAIA ha acollit.

⁵ D'ara endavant aquesta terminologia s'esmentarà com a Centre SPAAI.

⁶ D'ara endavant el terme s'utilitza amb l'abreviatura de DGAIA.

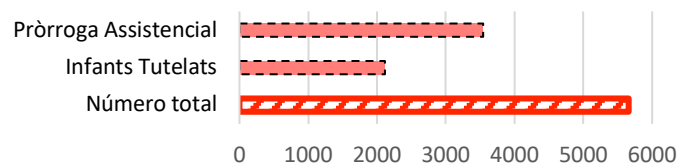
Taula 2

Estadístics població acollida per la DGAIA

Prevalença infants i joves emigrats sols vers total casos acollits per la DGAIA		
	<i>N</i>	<i>Percentatge vers el total</i>
Infants i joves emigrats sols	5658	40,20 %
Segons situació administrativa		
- Infants Tutelats	2115	24,60 %
- Pròrroga Assistencial	3543	65 %

Figura 1

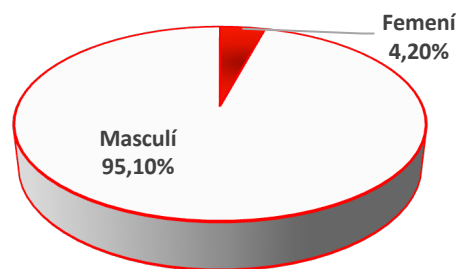
Número de casos d'infants i joves emigrats sols acollits per DGAIA

Al seu torn, com ja introduïa Actua Cooperativa d'Iniciativa Social (s.d), la població atesa en la seva majoria són nois adolescents d'entre 14 i 17 anys, provinents d'algun país nord-africà (sobretot el Marroc) i en alguns casos d'Àfrica subsahariana. Les estadístiques del Departament de Drets Socials (2023) corroboren aquesta informació, i n'aporten més detalls (vegeu Figura 2 – 4).

Figura 2

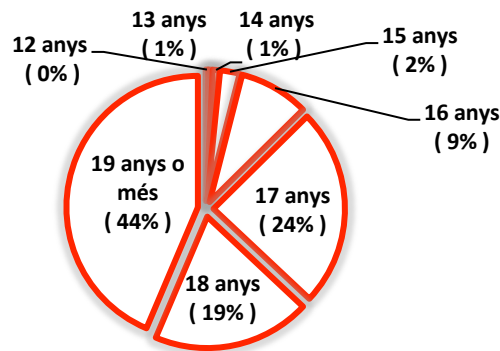
Prevalença (%) d'Infants i joves emigrats sols segons el Sexe (Masculí / Femení)

Nota. Observem una predominança de nois immigrants vers les noies acollides.

Figura 3

Prevalença (%) d'Infants i joves emigrats sols segons Edat actual (anys)

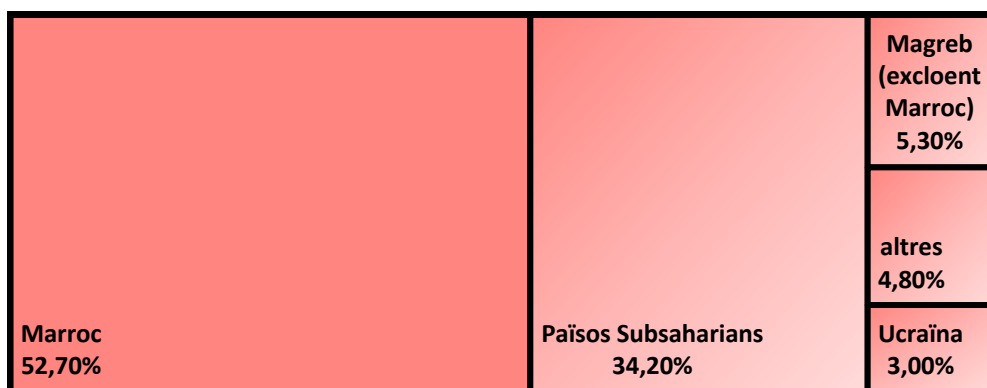

Segons Actua Cooperativa d'Iniciativa Social (s.d), hi ha un elevat percentatge de nois/es que arriben propers a complir la majoria d'edat, disposant de poc marge per treballar amb ells i ajudar-los a regularitzar la seva situació administrativa en el país d'acollida, abans no compleixin els 18 anys.

De fet, contrastant aquesta informació, la franja dels 17 anys és la més freqüent en quant a nois i noies que emigren sols a Catalunya (sense tenir en compte els qui ja estan en la majoria d'edat).

Figura 4

Prevalença (%) d'Infants i joves emigrats sols segons Procedència (país)

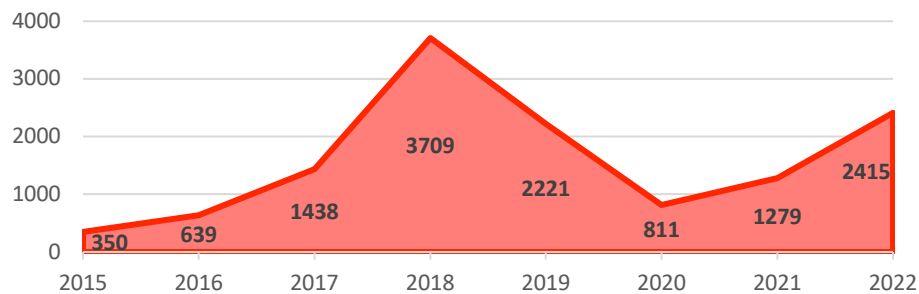
Nota. Arrel d'esclatar el conflicte bèl·lic entre Rússia i Ucraïna, ha comportat l'èxode migratori per part dels darrers, al seu torn influint en les estadístiques.

En darrer lloc, es considera imprescindible fer una descripció de com ha evolucionat aquesta incidència del fenomen migratori, recollint les dades d'anys naturals des del 2015 fins el 2022.

Partint de la comparativa dels nous casos aollits per la DGAIA (vegeu Figura 5) en el transcurs d'aquests anys, s'ha fet incís també en la diferenciació per sexe (Figura 6) i país d'origen (Figura 7).

Figura 5

Evolució (2015-2022). Incidència nous casos d'Infants i joves emigrats sols

Atenent al que exposava Compte (2019), podem corroborar que en l'any 2018 es va assolir un pic significatiu de nous casos aollits en el territori català.

Figura 6

Evolució (2015-2022). Incidència nous casos segons Sexe

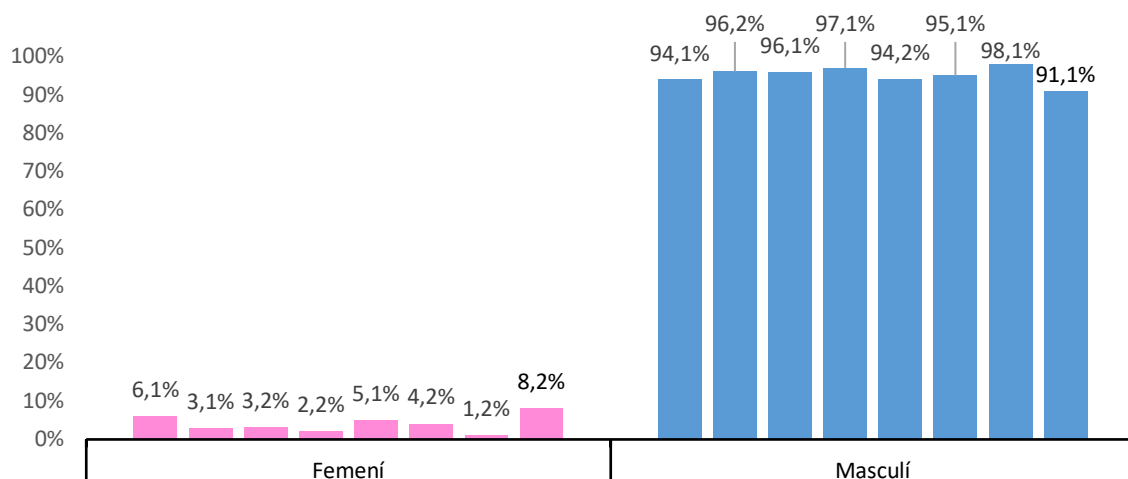
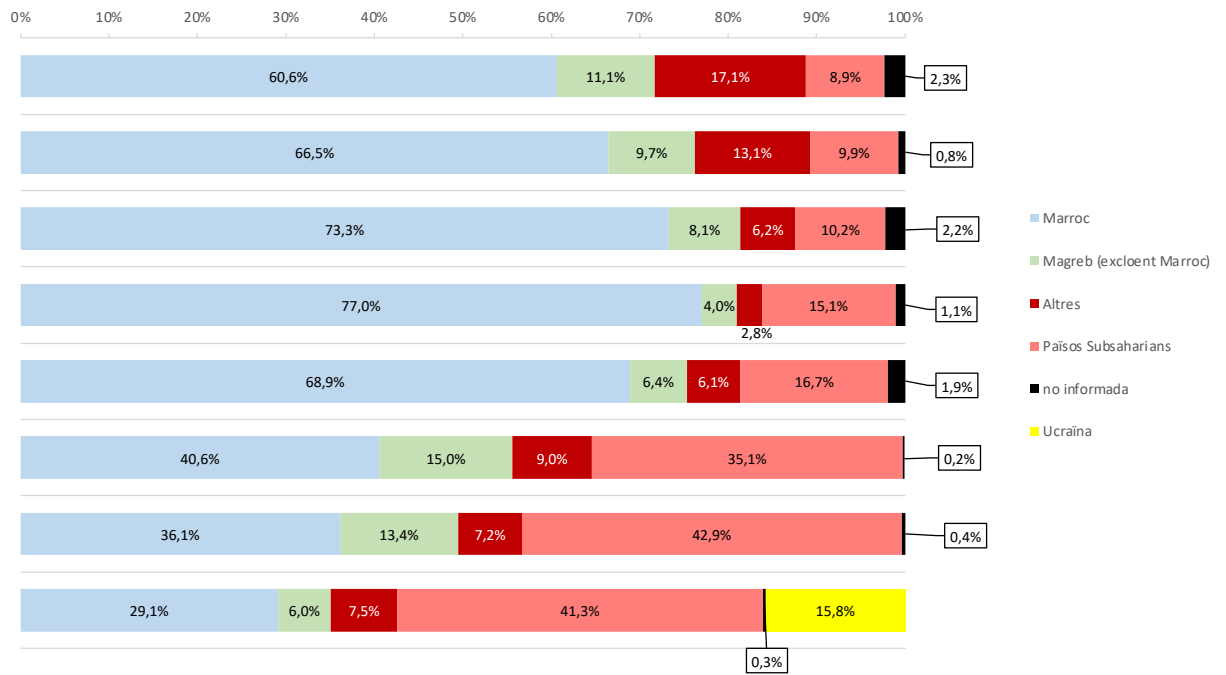

Figura 7

Evolució (2015-2022). Incidència nous casos segons País de procedència

Marc Teòric

S'ha intentat abordar l'objecte d'estudi des dels punts de vista més rellevants i vinculats a la mostra del treball. En primer lloc, es tracta la legislació que els protegeix i la tipologia de centre on es troben acollits. Seguidament, es fa èmfasi en conceptes com inclusió i exclusió social, l'esport i pràctica física. Així, en última instància es vinculen aquests conceptes, determinant com la pràctica físic-esportiva i les seves manifestacions poden esdevenir eines d'ajuda per aconseguir la inclusió social.

Contextualització Legal i Origen dels Centres SPAAI

En l'Estatut d'Autonomia de Catalunya de l'any 2006 es disposa la necessitat d'establir per llei, un marc de referència per a l'acolliment i la integració de les persones immigrades (Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 20 novembre 2014). Amb aquesta finalitat, s'aprova la Llei 10/2010, del 7 de maig, d'acollida de les persones immigrades i de les retornades a Catalunya.

En la legislació, s'hi tracta el servei d'acollida que consta de la primera acollida i també de programes d'acollida especialitzats. Per tal de regular-los, l'any 2014 el Departament de Benestar Social i Família de la Generalitat de Catalunya va establir una nova modificació en la legislació, quedant reflectit en el Decret 150/2014, de 18 de novembre, dels serveis d'acollida de les persones immigrades i de les retornades a Catalunya.

Aquest Decret té per objecte el desplegament reglamentari dels serveis d'acollida, els quals tenen com a finalitat promoure l'autonomia i la igualtat d'oportunitats dels immigrants i dels retornats a Catalunya, i també remoure els obstacles que ho impedeixen a causa, principalment, de la manca de competències lingüístiques bàsiques i el desconeixement de la societat i de l'ordenament jurídic, amb l'objectiu de fer efectiu el principi d'igualtat i assolir més cohesió social. (Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 20 novembre 2014)

Tanmateix, existeix un document legal, la Directriu general d'actuació 6/2020, exclusivament centrat en el col·lectiu MENA, i en el que alhora s'hi regula tot el procés de gestió de l'expedient de desemparament d'aquests (Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, 11 desembre 2020).

Per fer la valoració de desemparament esmentada, existeix un organisme competent en el sí del territori català, que tal com assumeix el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies (26 novembre 2019, 11 desembre 2020) i el Departament de Drets Socials (2011), es tracta de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA). D'aquesta manera, la DGAIA també és qui pot declarar la situació de desemparament d'un menor o adolescent, i està capacitada per assumir-ne la tutela dels mateixos.

En termes generals, per entendre el concepte de declaració de desemparament, cal diferenciar entre dues responsabilitats civils que, en un principi, el Departament de Drets Socials (2011) atribueix que ambdues "recauen sobre el pare i la mare, titulars de la potestat de l'infant i adolescent, o en el seu defecte sobre les persones tutores". El propi Departament és qui defineix els conceptes com "la tutela és l'autoritat per tenir cura d'un infant i adolescent, i la guarda és l'obligació de vetllar per l'infant o adolescent, tenir-lo en companyia, alimentar, educar-lo i procurar-li una formació integral".

Així doncs, hom és considerat un infant o adolescent desemparat quan s'acompleix alguna de les consideracions:

Quan manquen les persones a les quals correspon per llei exercir les funcions de guarda, quan aquestes persones estan impossibilitades per exercir-les o quan les exerceixen amb perill greu per al menor.

Quan s'aprecia qualsevol forma d'acompliment o d'exercici inadequat dels deures de protecció establerts per les lleis per a la guarda dels infants i adolescents, o quan manquen els elements bàsics per al desenvolupament integral de la seva personalitat.

Quan l'infant o adolescent presenta signes de maltractament físics o psíquics, d'abusos sexuals, d'explotació o d'altres tipus.

(Departament de Drets Socials, 2011)

En darrer lloc, quan la DGAIA ha fet la Declaració de Desempament, haurà de seleccionar la Mesura i el Centre de Protecció més adient pels interessos del menor. A més a més, el Departament de Drets Socials (2011), recull com la DGAIA ha promogut una iniciativa per als infants i adolescents estrangers que arriben sense referents familiars (MENA), nomenant-la com a Pla de Protecció Específic.

Malgrat es pot concloure que el procediment en el cas dels MENAs és similar, si bé és cert es presenten algunes diferències i aspectes principals, en els que fer incís. Atenent de nou al Departament de Treball, Afers Socials i Famílies (11 desembre 2020) que té per objecte “definir els requisits documentals bàsics i els procediments de gestió de l’expedient de desempament dels infants i adolescents migrats no acompanyats”.

Com s’hi exposa, gestionar l’expedient de desempament inclou el procés de garantir la protecció jurídica i administrativa d’aquests infants i adolescents que arriben a Catalunya per mitjà d’un procés migratori. Incidint de nou en que la DGAIA és l’organisme competent per la seva atenció immediata, en aquest document s’estableix que es tracta d’un deure jurídic, social i humanitari per part de les Administracions Públiques així com els òrgans competents (DGAIA).

Pel Departament de Treball, Afers Socials i Famílies (11 desembre 2020) els principis bàsics que regiran el procés són:

- El principal interès és el *bé de l’infant* i la protecció dels seus drets.
- La *integració social* del menor. Per aquest motiu, abans de prendre qualsevol decisió en el procés, cal preveure quina serà la conseqüència en el futur del menor, per exemple atenent a possibles “oportunitats laborals, educatives i d’habitatge, i a prestacions i ajuts socials”.

- *Declaració de situació legal d'abandonament.* Es dona un cop és constatada la seva minoria d'edat i la manca de tutors legals en el territori català. Aquesta permet una intervenció de caràcter urgent.
- A conseqüència de la declaració, s'aplica una *mesura cautelar de desemparament preventiu*, amb la qual es garanteix el dret del menor a tenir nomenat un tutor i representant legal per l'acompanyament en la resta del procés.
- La *mesura cautelar de protecció* que s'aplica, és amb la finalitat de “proveir sense demora els recursos d'emergència que escaiguin per garantir l'atenció de les necessitats bàsiques i el suport educatiu dels menors d'edat”.
- *Identificació i determinació d'edat* de la persona mitjançant algun document original i vàlid o còpia autèntica; per tal d'obtenir l'empara del sistema de protecció competent a Catalunya.
- Provisió de nova *Documentació bàsica* del menor (document d'identitat o passaport, empadronament, targeta sanitària i permís de residència).
- *Informe-proposta de desemparament definitiu*, un cop complerts tots els tràmits previstos.
- *Expedient de tutela* (protecció via DGAIA), i un cop assolida la majoria d'edat les *mesures assistencials* (via Àrea de Suport als Joves Tutelats i Extutelats) per prevenir situacions de marginació social.

No es pot oblidar però, de fer referència a la tipologia dels centres en els quals hi pot ser acollit un Menor Estranger No Acompanyat. És per això que existeix la Directriu general 2/2019, de 26 de novembre, de la directora general d'Atenció a la Infància i l'Adolescència, per la qual s'aprova el Programa marc de centres d'acolliment. Així doncs, en ell s'hi recullen els requeriments generals i particulars a aplicar en el servei d'un centre d'acolliment.

A continuació, atenent a la font de Departament de Treball, Afers Socials i Famílies (26 novembre 2019) es tracten els principals punts de la Directriu esmentada i, sobretot, aquells que tenen vinculació amb el col·lectiu MENA.

Fonamentalment, el document estableix quina és la població atesa en els centres d'acolliment. Es tracta d'infants i adolescents menors d'edat (des del naixement fins complir 18 anys), en situació de desemparament o n'estan en risc de patir, i que requereixen d'una atenció i protecció immediata del sistema. Engloba nois i noies en situació de desemparament (en alguns casos de tipus preventiu), en suport d'atenció immediata, en guarda administrativa, en guarda judicial; i en darrer lloc, hi trobem el cas dels menors d'edat estrangers migrats sols.

Cal atendre però que aquesta estada en el centre d'acolliment no és de caràcter definitiu:

L'estada de l'infant o adolescent en el centre d'acolliment és provisional i transitòria, en la majoria dels casos, subjecta a la valoració de la seva situació de desemparament, l'elaboració d'una proposta alternativa a l'ingrés en el centre orientada a proposar una mesura de protecció o deixar sense efecte la mesura cautelar i a la resolució de la proposta per part de l'administració.

(Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, 26 novembre 2019)

Referent a la formació educativa o complementària que se'ls hi imparteix, en cas que un menor ja n'estigués rebent previ a l'entrada en el centre d'acolliment, és necessari que hi continuï amb normalitat, en la mesura del possible. Però aquest supòsit d'escolarització i formació reglada és diferent, en el cas dels menors d'edat estrangers. Com no tenen documentació, referents familiars ni poden acreditar la seva edat, els hi és complicat aquest accés. És per això que en el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies (26 novembre 2019) s'hi contempla la situació, de tal manera que "els centres d'acolliment o les unitats de primera estada han de disposar d'espais d'escolarització propis i personal qualificat, reconeguts per l'administració educativa, amb capacitat per desenvolupar-hi temporalment activitats escolars".

De la mateixa manera que s'ha esmentat que el Programa marc de centres d'acolliment fa una proposta dels aspectes generals dels centres, els mateixos han de realitzar un Projecte educatiu propi. En el sí d'aquests, han de quedar-hi reflectits els principis d'actuació, sobretot a nivell educatiu, diagnòstic i terapèutic, a seguir en el centre. En part, tot això dependrà de la situació i el perfil dels infants i adolescents acollits, ja que no es requereix la mateixa intervenció en un centre d'acolliment per MENAs, que en persones que presenten trastorns conductuals i emocionals; per exemple.

En l'actualitat, d'entre totes les tipologies de centres, n'existeix un que està únicament destinat a la intervenció amb els MENAs. Aquests equipaments pretenen donar solució a les seves necessitats d'una manera més individualitzada i professional. Es tracta dels Centres de Servei de Primera Acollida i Atenció Integral (SPAAI).

De fet, són diversos els centres SPAAI que hi ha arreu del territori català. A conseqüència de la situació social d'emergència causada per la gran onada migratòria, des de l'any 2017 existeix el Programa Actua en Xarxa. Aquest pretén coordinar diferents centres SPAAI per garantir les necessitats màximes dels Menors Estrangers No Acompanyats, recreant un espai càlid i familiar per afavorir-ne la seva estada (Actua Cooperativa d'iniciativa Social, s.d.).

En darrer lloc, esmentar la proposta 'Estratègia catalana per a l'acollida i la inclusió dels infants i joves emigrats sols' del Departament de Drets Socials (2019). Es defineix com "una eina per acollir, incloure i apoderar els infants i adolescents emigrats sols perquè decideixin el seu projecte vital des d'una perspectiva comunitària i determina per primer cop les prioritats d'actuació".

Aproximació conceptual: Exclusió Social, Inclusió Social i Fenomen Migratori

Atenent als orígens del concepte, es considera una persona *exclosa* com a resultat de diversos factors, degut a la seva inadaptació vers la resta de la societat (Chuaqui et al., 2016). Tradicionalment s'ha parlat del símil d'estar *dins* o *fora* de la societat, segons si es parlava d'inclusió o exclusió social, però cal entendre's d'una manera figurada.

Per Chuaqui et al. (2016) de manera generalitzada, la exclusió s'entén com “una relación social que impide u obstaculiza el logro de una mejor posición social, superar una situación o un derecho a que se debiera tener acceso” (p.163). La relació està condicionada pels factors de risc, que donen lloc a considerar l'exclusió com “un proceso dinámico multicausal, relativo y estructural” (p.164). Així mateix parla del concepte de manera més detallada com:

La exclusión social está constituida por limitaciones o degradaciones del *status* de una categoría social o sistema de interacción que se expresan multidimensionalmente en cuanto a precariedad de poder o bien barreras estructurales de las posiciones sociales de una categoría social o sistema de interacción que se expresan en limitaciones multidimensionales a su poder. (Chuaqui et al., 2016, p.166-167)

En darrer lloc, Chuaqui et al. (2016) esmenta alguns dels factors de risc com serien: la classe social, el gènere, l'edat, una aparença física fora de l'estigma social de '*normalitat*', la orientació sexual, la ideologia política, la cultura, l'ètnia, patir una discapacitat.

Cal prestar especial atenció a la dimensió referent a la cultura. La exclusió social per motius culturals o ètnics sol presentar-se en territoris en els que hi ha de manera històrica, una cultura hegemònica (Chuaqui et al., 2016). Aquest fet, provoca un conflicte d'interessos entre les cultures que han de conviure i, per això, cal instar als ens locals competents a promoure polítiques d'inclusió d'aquests col·lectius, permetent que hi siguin reconeguts els seus drets.

Al seu torn, les autores Sánchez-Alías i Jiménez-Sánchez (2013), proporcionen definicions pròpies sobre el fenomen d'exclusió social així com el punt de vista d'autors que també han tractat la temàtica.

Per Sánchez-Alías i Jiménez-Sánchez (2013), el terme d'exclusió social sorgeix amb la necessitat de “referirse a la aparición de nuevas formas de desigualdad que van más allá de las viejas clases sociales en un contexto de profundas transformaciones económicas y sociales a escala global” (p.134). Alhora que fan esment per aconseguir una satisfactòria intervenció sobre persones o col·lectius en aquesta situació, remarquen la necessitat de treballar el seu empoderament, reivindicar els drets socials i generar una consciència col·lectiva en la societat.

A continuació, es faciliten algunes de les definicions citades en Sánchez-Alías i Jiménez-Sánchez (2013).

- Hi ha dos autors que coincideixen en la conceptualització d'exclusió social com un procés durant el qual s'està desposseint el subjecte o col·lectiu d'una cosa que prèviament gaudia, passant per diferents estadis:
 - Per Castel (1995) l'exclusió no es deu a una única situació, sinó a un conjunt de situacions (*procés*) durant el que “los individuos van perdiendo el sentimiento de pertenencia a la sociedad a medida que aumenta su vulnerabilidad” (p.141).
 - Per Tezanos (1999) es tracta d'una “regresión o retroceso, de proceso que conduce a quitar algo que se había alcanzado, o a lo que se tiene o tenía derecho” (p.142).
- Mentre que Subirats (2004) i Castells (2001) coincideixen en què existeixen barreres que dificulten i/o impossibiliten la integració social d'un individu o col·lectiu.

En darrer lloc, cal centrar-se en el sector educatiu, un element rellevant en el procés d'inclusió social. Una de les barreres per aconseguir aquesta inclusió és la que depèn del domini lingüístic que tenen les persones migrants quan arriben a un territori. Així doncs, l'escolarització per part dels infants i adolescents d'origen estranger, esdevé un element clau però que sovint depèn de molts altres factors que l'impedeixen. En el cas dels MENA, aquest supòsit ja es plantejava en el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies (26 novembre 2019).

Seguint aquesta línia, Vila i Siqués (2012) exposaven la realitat que hi ha al darrere del *fenomen migratori*, que suposa sobretot un repte en el sistema educatiu català degut a l'àmplia diversitat cultural present en les aules. Citant el Departament d'Educació (2009), fan referència a les causes d'aquesta diversitat, essent el creixement de l'heterogeneïtat identitària, lingüística, cultural i ètnica viscuda en els darrers anys en el sí del territori català.

Aproximació conceptual: Activitat Física i Esport

La Organización de las Naciones Unidas para la Educación, la Ciencia y la Cultura [UNESCO] mitjançant la *Carta Internacional de la Educación Física, la Actividad Física y el Deporte*, l'any 2015 va declarar aquests com a drets fonamentals i instava a tothom a difondre'n els principis declarats per tal que fossin tres fenòmens accessibles a tot ciutadà.

Entre els principis de la UNESCO (2015), destaquen la importància de la pràctica físic-esportiva i els beneficis que pot aportar tant a nivell individual com social, i sobretot per la transmissió potencial de valors mentre es duu a terme la pràctica (el joc net, la igualtat, el treball en equip, el compromís i el respecte).

D'altra banda, motivada per aquesta declaració universal de l'esport com a dret fonamental així com atès al paper d'aquest per aconseguir els Objectius de l'Agenda 2030, entre d'altres raons; sorgeix la '*Carta Europea del Deporte 2021*'.

Els seus antecedents es remunten a l'any 1975 amb l'elaboració de la '*Carta Europea del Deporte para Todos*' del Consejo de Europa. Anys després, el 1992 es va fer una reestructuració de la Carta, que va passar a conèixer-se com a '*Carta Europea del Deporte*', originant-se l'any 2001 una darrera versió.

D'ara endavant es fa referència a la '*Carta Europea del Deporte 2021*' de Council of Europe en la seva versió revisada l'any 2022 pel Consejo General de la Educación Física y Deportiva [Consejo COLEF]. Aquest document esdevé una guia per tots els seus Estats membres per aplicar les polítiques en esport.

La presente Carta tiene por objetivo ofrecer a los gobiernos orientaciones en el diseño e implementación de marcos legales y políticos en el ámbito del deporte, que pongan en valor los múltiples beneficios que presenta en el plano individual y social (en particular para la salud, la inclusión y la educación) y que respeten y promuevan los valores de los derechos humanos, la democracia y el Estado de Derecho, consagrados en las normas en vigor del Consejo de Europa.

(Consejo COLEF, 2022, p.10)

Atenent al propòsit, proporcionen una definició per tal de delimitar què s'entén per esport, que és qualsevol manifestació que tingui com a finalitat “el mantenimiento o la mejora de la condición física y psíquica, el desarrollo de las relaciones sociales o el logro de resultados en competición a todos los niveles” p.11).

En darrer lloc, es fonamenta l'aportació teòrica a partir de tres articles rellevants de la Carta Europea.

El primer d'ells és l'Article 10, titulat '*El derecho al deporte*'. Atesa la condició de dret fonamental de l'esport, tothom ha de tenir accés a la seva pràctica, tant sigui en un àmbit escolaritzat com fora d'aquest. I és que el rol de l'esport és innegable per la seva aportació sobre la salut, l'educació i la cultura. Així mateix aquest accés ha de ser lliure i total, sense permetre's actituds discriminatòries per motius ètnics, culturals, de gènere o orientació sexual.

D'altre banda i per tal d'evitar conductes d'aquest tipus, cal revisar l'Article 7 '*Educación en valores a través de la ética deportiva*'. S'entén l'ètica esportiva com la base essencial del comportament humà que caldrà promoure en tota activitat esportiva. Aquí, l'ètica correspon a una àrea de treball per adquirir competències de l'esport, i així poder transmetre valors essencials per la mateixa pràctica i també per la vida. En aquest punt hi destacariem el treball en equip i la disciplina, així com ensenyar a la població a respectar i ser inclusius.

De la mateixa manera en l'article 6 '*Derechos humanos*' es fa esment que per aconseguir aquesta igualtat, cal que totes les parts implicades en el procés, treballin per fomentar el respecte i protegir els drets que qualsevol persona té com a ciutadà. En aquesta direcció caldrà “aplicar una política de tolerancia cero hacia la violencia y a cualquier forma de discriminación, prestando especial atención a las personas y grupos en situación de vulnerabilidad, como niñas y niños, migrantes y personas con discapacidad” (p.15).

L'Activitat Física i l'Esport com a Mitjà per a la Inclusió Social

Degut a la rellevància del punt, es tractaran cadascun dels articles consultats fent una síntesi dels principals aspectes, coincidint tots ells en l'estudi de la influència que tenen l'esport i l'activitat física en el procés d'inclusió social. S'han ordenat segons l'any de publicació (de més antic a recent).

◇ **Cayuela Maldonado (1997)**

Atès el gran fenomen actual que és l'esport, l'autora realitza una aproximació multidisciplinària de les ciències socials que tenen vinculació amb aquest, per tal d'entendre quin és el veritable paper que juga en la societat contemporània. D'aquesta manera, els aspectes principals que hi tracta en referència a l'esport són: els efectes en la integració, socialització i violència, així com a eina educativa.

Des d'un principi, considera que partint d'una perspectiva social "la práctica deportiva facilita las relaciones, canaliza la agresividad y la necesidad de confrontación, despierta la sensibilidad y la creatividad y contribuye al mejoramiento del clima social" (p.5).

A continuació, es centren en els efectes socials de l'esport com la integració i la socialització. El primer dels efectes té el màxim exponent en la celebració dels Jocs Paralímpics, un esdeveniment esportiu en el que hi participen atletes d'arreu del món que presenten algun tipus de discapacitat física i/o sensorial. Així doncs, la organització dels Jocs Paralímpics és considerada una de les grans manifestacions de l'esport en l'àrea d'integració social.

D'altra banda, atenent a l'aportació de Peter Berger (1987) citat per l'autora, el procés de socialització és aquell que impulsa l'individu a participar en la dinàmica de la societat, i aconseguir sentir-se'n part. Al seu torn, degut a la dimensió cultural gràcies a la transmissió de valors en la pràctica esportiva, també esdevé un element de socialització. Una de les manifestacions d'aquesta socialització es dona quan s'estableixen vincles socials entre els participants del fenomen

esportiu, sobretot tenint en compte la pràctica en col·lectiu (com els clubs i equips) que permeten adquirir aquesta sensació de pertinença a un grup.

En darrer lloc, es troba la dimensió educativa de l'esport. Aquesta està contínuament present mentre hi té lloc la pràctica esportiva, en qualsevol moment (entrenaments i/o competicions) i en qualsevol expressió (treball en equip, solidaritat). Es tracta de que gràcies a l'esport, l'individu sigui capaç d'interioritzar els principals valors que seran bàsics per la socialització; de tal manera que són útils en l'esport però extrapolables a qualsevol àrea de la vida (personal, acadèmic, laboral).

Com a conclusió, es pot determinar la necessitat d'utilitzar les manifestacions de l'esport que es duen a terme diàriament, per tal d'aconseguir els efectes socials positius que se'n deriven (integració i socialització) i també com a mitjà educatiu.

◇ **Rodríguez-Rodríguez (2004)**

Aquest autor atén a les possibilitats i alhora als límits que, l'esport arriba a tenir com a eina d'intervenció en la temàtica de l'exclusió social. Malgrat s'acostuma a afirmar que el fenomen 'esport' és una eina d'intervenció pedagògica i social, no compta amb una àmplia recerca que ho consolidi; segons exposa l'autor de l'estudi. Per tant, en aquest sentit, l'esport pot esdevenir important en el procés d'inclusió social com qualsevol altre projecte d'intervenció.

Si bé és cert, una de les possibilitats que ofereix la pràctica esportiva en el procés, és la referent a la socialització. Mitjançant la pràctica es permet analitzar i conèixer l'origen d'exclusió dels individus o col·lectius en la societat, així com fer una proposta adient per la intervenció a seguir. D'aquesta manera l'autor estableix que "el deporte puede significar la apertura de un abanico de posibilidades para la participación de aquellas personas que no encuentren un espacio en la sociedad, en función de cómo está organizada" (p.45).

Un altre punt a favor de la pràctica esportiva, és que resulta atractiva i facilitadora en la intervenció pels més joves, comportant un gran impacte en la seva vida social.

Cada vegada amb major mesura es duu a terme una pràctica d'esport en espais no convencionals, en els que no és necessari pagar una quota ni seguir uns horaris, és per això que la possibilitat de pràctica en espais de lliure accés permet noves vies d'intervenció.

En darrer lloc i de manera rellevant, mitjançant la pràctica esportiva es poden treballar el respecte per les normes i molts valors útils per a la vida (com l'empatia i l'acceptació vers les altres persones), des d'una perspectiva més pràctica i vivencial.

D'altra banda, l'activitat física i l'esport tenen certes limitacions a les que cal prestar atenció, sobretot per reduir la seva incidència.

En aquest sentit és important que aquests projectes d'intervenció social basats en l'esport, no es promoguin amb una finalitat d'interessos o 'instrumentalitzant' l'esport; doncs el que es provoca és una pèrdua de la finalitat pedagògic-social del projecte.

L'autor conclou que, tenint en compte l'esport com un *mitjà* i no como una *fi* en intervencions de funció pedagògica i social, pot ser de gran utilitat.

◇ **Fernández Gavira (2007)**

L'autor pretén exposar dues experiències viscudes en l'àmbit de la integració social amb la pràctica esportiva com a mitjà d'intervenció. En cadascuna d'elles tracta amb una població en risc d'exclusió, duent a terme la primera intervenció en un centre penitenciari d'adults i la segona en un centre educatiu ubicat a la província de Sevilla (Espanya).

Aprofundint en l'experiència de la segona intervenció, la mostra estava composta per menors i adolescents que estudiaven en el centre, i en la seva majoria residien en barris conflictius de la zona i, per això, se'ls considerava una població en risc d'exclusió social. La intervenció la va dur a terme gràcies a un taller formatiu inclòs en l'oferta educativa de l'institut, basat en la pràctica esportiva.

Finalment es poden observar alguns dels objectius que l'autor i monitor es plantejava per aquest projecte i que poden ser utilitzats en altres intervencions socials mitjançant el foment de pràctica esportiva:

- (O. General) Ocupar el temps lliure dels participants en el projecte, implementant activitats que fossin del seu interès;
- (O. Específic) Treballar amb els alumnes la seva acceptació personal per tal de millorar-ne l'autoestima;
- (O. Específic) Promoure activitats d'interacció social i cooperació amb els companys.

◇ **Maza i Sánchez (2012)**

L'objecte d'estudi era plantejar “una síntesis crítica del análisis de las prácticas y los discursos que enmarcan el campo sobre deporte e inclusión social aplicado a la inmigración extranjera” (p.41).

Segons Maza (2000), citat pels autors, no es pot afirmar que l'esport canviï els problemes socials que ens trobem, però sí pot ajudar a fer front als processos d'exclusió. De fet, els mateixos autors consideren que l'esport i la seva pràctica esdevé útil en matèria d'inclusió social i del fenomen d'immigració, quan és tractat com un instrument (com a *mitjà*) i no pas com a *fi*.

Afirmen que Espanya encara no es troba en el sí d'una societat multicultural, doncs falten més esforços per aconseguir els propòsits plantejats, tant en matèria d'esport com qualsevol altra que sigui relativa a la inclusió social.

Per orientar-se correctament es poden agafar de referència els quatre grans objectius del projecte promogut pel Consejo Superior de Deportes i coordinat per Maza (2009) '*Plan integral para la actividad física y el deporte. Deporte y actividad física para la inclusión social: inmigración*', en el que es recull la necessitat de:

- Definir amb més concreció les funcions que l'esport té en la intervenció;
- Treballar per desenvolupar una pràctica esportiva que sigui igualitària;
- Desenvolupar propostes en les que l'esport esdevingui el mitjà, i no la fi. Atenent alhora a potenciar pràctiques en l'espai públic per afavorir realment la inclusió social amb la participació de tots per igual;
- Recolzar iniciatives de lluita contra el racisme o la xenofòbia, tant en l'esport professional com en *l'esport per a tothom*.

Definició dels objectius principals i secundaris

És obvi que en qualsevol treball acadèmic es pretenen aconseguir els objectius de recerca i investigació, que han motivat a iniciar l'estudi.

En el present treball, a més a més d'aconseguir una intervenció exitosa, un dels propòsits perseguits és que aquesta sigui favorable pels interessos dels participants. En el sentit que els porti un aprenentatge útil en el transcurs de les sessions. Per aconseguir-ho, serà essencial que a banda d'impartir la sessió, també hi hagi una certa interacció amb ells, se'ls guiï i es comparteixin experiències conjuntament, per tal de motivar i ajudar-los.

Així doncs, com a objectius principals ens plantejem fomentar la pràctica físic-esportiva dels participants i aportar-los recursos per aquesta. Conseqüentment, que pugui esdevenir una eina clau pel procés d'inclusió social.

Al seu torn, a banda de les activitats ensenyades, es pretén inculcar-los bones pràctiques de vida pel seu futur i així puguin esdevenir ciutadans més competents. En aquí s'hi inclouen els hàbits de vida saludables i també els valors que se'n deriven de la pràctica esportiva.

Centrant-se en l'estudi, es planteja indagar sobre la vinculació dels dos fenòmens (inclusió social i esport o activitat física). Amb aquesta finalitat, es tindran en compte diverses fonts teòriques.

Com a objectiu secundari, però també rellevant en la recerca, està el fet de treballar exclusivament amb una població que el factor que presumptament els exclou socialment, és el degut a aspectes merament culturals o ètnics, donat que són estrangers i nouvinguts al país.

*“ La fortaleza no llega de la capacidad física.
Llega de una voluntad indomable. ”*

Mahatma Gandhi

DISSENY METODOLÒGIC

En el present punt s'exposen els principals aspectes de la metodologia que ha seguit l'autor, considerant-los necessaris per entendre la recerca.

Hipòtesis

La hipòtesi principal que es planteja en l'estudi té per finalitat resoldre's mitjançant l'aplicació pràctica i la recerca realitzada. L'autor planteja que la pràctica esportiva i les seves manifestacions poden esdevenir una eina d'inclusió social, i encara pot tenir més transcendència en persones o col·lectius exclosos i que són nous en un territori.

Cal atendre que el fenomen d'exclusió social pot venir donat per un ampli ventall de factors i situacions, tals com trets físics distintius o també per motius de creences religioses, culturals o d'ètnia, essent aquest darrer el que - *a priori* - es vincula a la situació dels MENA.

Alhora, es planteja una hipòtesi secundària de tipus causal, entre la pràctica esportiva (causa) i l'autoconcepte físic (efecte). L'autor proposa una relació explicativa entre ambdues variables, i és que l'aplicació d'una correcta, competent i freqüent pràctica esportiva, comporta una millora en l'autoconcepte físic del subjecte en qüestió.

En aquest cas, el present treball atén a un dels recursos més rellevants en l'àmbit com és el Qüestionari d'Autoconcepte Físic (CAF)⁷ de Goñi et al. (2004, 2006). Degut a que no ha estat viable passar-lo dues vegades a cadascú (*pre-* i *post-*intervenció), s'ha optat per fer-ho en una ocasió i que serveixi per detectar les necessitats dels subjectes i conèixer el perfil d'aquests. Alhora serveix per comprovar la hipòtesi de que el grau d'autoconcepte físic està vinculat amb el tipus i freqüència de pràctica esportiva que realitzen els participants.

⁷ El Qüestionari d'Autoconcepte Físic de Goñi et al. (2004, 2006), també s'esmenta com a CAF.

Variables i indicadors

Les variables del present estudi s'han diferenciat atenent a criteris segons la influència en la investigació (dependents o independents) i la mesura (quantitatives o qualitatives).

La variable dependent que s'identifica és la inclusió social, i el resultat d'aconseguir-la o no, dependrà doncs d'una variable independent, que en el present treball és la pràctica físic-esportiva. Així doncs, aquesta variable independent és la que es pot controlar i manipular (en freqüència, durada, intensitat i/o qualitat) per tal d'arribar a un resultat en concret.

Tanmateix, degut a la impossibilitat de valorar amb un instrument vàlid, si es dona (i en quin grau) la inclusió social, s'ha optat per determinar-ho de manera qualitativa. És a dir, gràcies a les entrevistes, converses i l'observació del monitor durant el Programa de sessions, es determinarà si la pràctica esportiva els ajuda en el camí per aconseguir aquesta inclusió social.

Per altra banda, dins de les variables qualitatives ordinals s'hi troba el resultat de l'avaluació d'Autoconcepte Físic, el qual l'autor opta per catalogar en cinc graus: òptim, alt, mig, baix, molt baix. Els criteris de classificació del Qüestionari CAF són exposats més endavant en l'anàlisi de dades.

En darrer lloc, un instrument de mesura utilitzat (i més tard explicat) és l'Enquesta d'Hàbits Esportius, que serà d'ajuda per conèixer el perfil dels participants i els seus interessos sobre l'esport. La majoria dels ítems que conformen aquesta, es tractaran com a variables quantitatives contínues, aconseguint així valors percentuals i de freqüència de la mostra final. Com s'ha esmentat, és útil per obtenir informació que, es presenta de manera anònima, sobre el perfil de la mostra. Incloent-hi l'edat, el país del que provenen, si actualment estudien o treballen, i el seu estat de salut.

Mostra

S'ha tingut com a criteri d'inclusió a la mostra del present estudi a tots els residents del Centre de Servei de Primera Acollida i Atenció Integral SPAAI Castell de Fang (Piera, Barcelona). El Centre està actualment ubicat en la parròquia d'aquest petit municipi de la comarca de l'Anoia, i té una capacitat per acollir aproximadament 20 menors estrangers no acompanyats.

Alguns d'ells durant el cap de setmana aprofiten per fer sortides o, fins i tot, continuar amb la seva activitat laboral. D'altra banda, durant el transcurs del programa han marxat alguns joves perquè se'ls ha destinat a un altre centre, però n'han vingut de nous per ocupar la seva plaça d'acollida.

Malgrat tot, s'ha aconseguit una mostra final composta per 10 joves, els quals hi residien des del principi de la intervenció i han assistit en la majoria de les sessions i, al seu torn, són els que han omplert els diferents qüestionaris formulats. De totes maneres, els altres nois han participat a les activitats, doncs estan orientades a l'aprenentatge i gaudi de tot el grup.

Per part de l'autor, s'anirà fent una exhaustiva observació per posteriorment reflexionar sobre les sessions i la seva posada en escena. Amb la finalitat de conèixer el perfil dels nois, així com les aficions i motivacions per l'esport, se'ls hi recolliran dades atenent al Qüestionari d'Autoconcepte Físic i l'Enquesta d'Hàbits Esportius.

Com s'ha fet esment amb anterioritat, la població que acull el Centre Castell de Fang està composta per menors estrangers, que en la seva totalitat són d'origen magrebí o de països de l'Àfrica subsahariana. Per tant, en un principi l'idioma pot esdevenir un problema, però es tindran en compte en tot moment els recursos necessaris per tal de facilitar aquesta comunicació entre participants i dinamitzador; plantejant-se l'anglès una de les alternatives a utilitzar, per exemple. Cal atendre, però, que part de l'activitat educativa que se'ls hi imparteix en el Centre és per assolir competències bàsiques de les llengües natives del país d'acollida, de tal manera que ja hi estan treballant.

Finalment, gràcies a la part inicial de l'Enquesta (vegeu Taula 3), es pot aportar informació rellevant dels diferents subjectes que conformen la mostra; i d'aquesta manera determinar el perfil dels mateixos.

Taula 3

Perfil dels participants mitjançant Enquesta Hàbits Esportius

Datos personales		
Variable	Respuestas	Frecuencia absoluta (N = 10)
Franja edad	Mayor de 18 años	0
	Entre 15 y 18 años	10
	Menor de 15 años	0
Año nacimiento (*)	2005	5
	2006	5
Nacionalidad (*)	Guinea-Bisáu	1
	Senegal	1
	Gambia	5
	Marruecos	3
Situación laboral	Estudiando	9
	Trabajando	0
	Ambas	1
	Ninguna de las dos	0
Estado de salud	Sano	10
	Padece alguna enfermedad	0

Nota. La simbologia (*) fa referència a aquelles preguntes que no hi havia una resposta preestablerta per marcar.

Definició de la intervenció

La intervenció del treball de camp es basa en un programa d'aplicació de sessions que es duran a terme els dissabtes pel matí (vegeu Taula 4-5).

La proposta inicial consta d'unes sessions de presentació i coneixença prèvia entre participants i dinamitzador, fins així completar el programa establert en 10 sessions. En principi, aquestes tenen un horari previst de 3 hores, tenint en compte la trobada prèvia, el temps de pràctica, i en alguns casos el retorn al Centre. Conseqüentment, el temps hàbil de pràctica esportiva queda reduït a unes 2 hores aproximadament. Tanmateix, la resta del temps que passen junts, ja sigui mentre esmorzen o es desplacen pel carrer, és important per ajudar a tenir aquesta proximitat entre els joves i el monitor.

Aquesta intervenció iniciada el dissabte 19 de novembre de 2022 té com a protagonistes i únics destinataris de l'acció educativa els joves del Centre SPAAI Castell de Fang. El programa inclou sessions durant les quals s'enfocarà la pràctica esportiva des de diferents perspectives, havent-hi dies de pràctica dirigida i d'altres que sigui més lliure, i aprofitant per fer partits de futbol, per exemple.

Cal recordar, que la seva participació en les sessions és voluntària i per tant l'autor vetllarà per tal que a la pràctica es duguin a terme continguts que els motivin, i alhora d'acord amb les necessitats d'aprenentatge que mostren.

És possible que la majoria de les sessions es realitzin fora de les instal·lacions del Centre. Així doncs, en la Taula 4 i Taula 5 s'hi poden observar detalladament les dates corresponents a cadascuna de les sessions, així com l'espai on han tingut lloc. Es fa èmfasi a la ubicació donat que el Centre on hi resideixen és una Parròquia i, com a tal, el seu pati no està completament dotat per la pràctica esportiva; malgrat tot, aquest és ampli i s'hi poden dur a terme algunes de les pràctiques.

Taula 4

Sessions realitzades

Número sessió	Dia de dinamització	Ubicació
1	19 novembre 2022	Pati Centre SPAAI
2	3 desembre 2022	Pista poliesportiva
3	17 desembre 2022	Pista poliesportiva
4	21 gener 2023	Pista poliesportiva
5	28 gener 2023	Pati Centre SPAAI
6	11 febrer 2023	Pista poliesportiva
7	18 febrer 2023	Pista poliesportiva
8	25 febrer 2023	Pista poliesportiva
9	11 març 2023	Pista poliesportiva
10	18 març 2023	Pista poliesportiva

Taula 5

Calendari sessions Programa d'intervenció pràctica

Curs 2022/23 – Dissabte (10:00 – 13:00)																					
Sessió	Novembre				Desembre					Gener				Febrer			Març				
	5	12	19	26	3	10	17	24	31	7	14	21	28	4	11	18	25	4	11	18	25
1																					
2																					
3																					
4																					
5																					
6																					
7																					
8																					
9																					
10																					

Com s'ha comentat anteriorment, els objectius de les sessions i el programa en sí, tenen com a focus principal fomentar la pràctica físic-esportiva dels joves que prendran part de la mostra, així com dotar-los d'una àmplia varietat de recursos per fugir de la pràctica tradicional esportiva a la que estan acostumats, centrada en la seva totalitat a jugar partits de futbol. En aquest cas, se'ls ensenyarà com escalfar, varietat d'exercicis que divergeixin dels partits, i finalment a fer estiraments per a la tornada a la calma.

Per tant, es treballaran diferents continguts des d'una vessant merament pràctica promovent el mantenir-se actiu i, així indirectament evitar conductes sedentàries, o fins i tot, hàbits més perjudicials per la salut.

Així doncs, definint els objectius de la intervenció, es destaca el fomentar un estil de vida on l'esport i l'activitat física prenguin rellevància i esdevinguin imprescindibles per ells. Al seu torn, no es pot deixar de banda un altre objectiu principal de la intervenció i la recerca que és ajudar-los en la seva inclusió en l'actual societat, utilitzant aquestes dues eines (esport i activitat física) com a recursos per aconseguir-ho.

En darrer lloc, cal esmentar que el programa de sessions ha finalitzat just abans de l'inici del Ramadà, una època molt important pels creients de la religió islàmica i que coincideix amb el novè mes del seu calendari. És imprescindible fer incís en això, donat que tots els participants segueixen aquesta religió. Durant aquest mes els musulmans no poden beure ni menjar (estan en dejú) durant part del dia (des de l'alba fins l'ocàs) i per tant, els hi pot ser més complicada la pràctica esportiva. No obstant, tot i voler fer més sessions, s'ha adaptat a les deu sessions prèviament plantejades pel programa.

Instruments de mesura

Els diferents instruments de recollida d'informació que s'utilitzaran en el present treball són el Qüestionari d'Autoconcepte Físic (CAF) i l'Enquesta d'Hàbits Esportius, mentre que també es farà ús de la Fitxa de Sessió (en el corresponent apartat de les Observacions en la part inferior). Els dos primers seran proporcionats per l'autor del treball per tal que els joves de la mostra els resolguin amb la seva ajuda, mentre que en la darrera proposta s'hi recolliran, mitjançant una observació directa, els aspectes més rellevants que succeeixen en les sessions.

El Qüestionari d'Autoconcepte Físic (vegeu Taules 6 i 7) és un recurs proporcionat per Goñi et al. (2004, 2006), en el qual s'hi distingeixen 6 escales amb un total de 36 ítems:

Su pretensión es la de obtener, con un número reducido de ítems, una información precisa sobre cuatro dimensiones específicas del autoconcepto físico (habilidad física, condición física, atractivo físico y fuerza), sobre el autoconcepto físico global y sobre el autoconcepto general. (Goñi et al., 2006, p.6)

Els mateixos autors, defineixen la primera de les escales *-Habilitat física-* com la percepció que té el subjecte de les seves qualitats i habilitats en la pràctica esportiva, així com la capacitat a la hora d'aprendre sobre nous esports. La segona, la *Condició física*, òbviament engloba aspectes com la condició i forma física, però també té en compte la confiança del subjecte en el seu estat físic. Seguidament, l'*Atractiu físic* atén a la percepció pròpia del subjecte en l'aparença física i la satisfacció de la imatge que projecta. Per altra banda, la *Força* atén a la seguretat de realitzar exercicis que requereixen força i a la confiança de sentir-te capacitat de fer-los. En darrer lloc, trobem l'*Autoconcepte físic general* que inclou la opinió pròpia i sensacions en aspectes físics, i l'*Autoconcepte general* que determina el grau de satisfacció que el subjecte projecta vers sí mateix i la vida.

Taula 6

Fitxa del Qüestionari d'Autoconcepte Físic (CAF) pels participants

Opciones respuesta: Falso, Casi siempre falso, A veces verdadero/falso, Casi siempre verdadero, Verdadero		
Ítem	Enunciado	Valor
1	Soy bueno/a en los deportes	
2	Tengo mucha resistencia física	
3	Tengo más fuerza que la mayoría de la gente de mi edad	
4	Físicamente me siento bien	
5	Me siento a disgusto conmigo mismo/a	
6	No tengo cualidades para los deportes	
7	Me quedo pronto sin aliento y tengo que bajar el ritmo o abandonar en los ejercicios físicos intensos	
8	Me cuesta tener un buen aspecto físico	
9	Me cuesta levantar tanto peso como los demás	
10	Me siento feliz	
11	Estoy en buena forma física	
12	Me siento contento/a con mi imagen corporal	
13	Soy capaz de realizar actividades que exigen fuerza	
14	En lo físico me siento satisfecho/a conmigo mismo/a	
15	No me gusta lo que estoy haciendo con mi vida	
16	Soy de las personas que están descontentas de cómo son físicamente	
17	Tengo más habilidades que la gente de mi edad practicando deportes	
18	Puedo correr y hacer ejercicio durante mucho tiempo sin cansarme	
19	Siento confianza en cuanto a la imagen física que transmito	
20	Destaco en actividades en las que se precisa fuerza física	
21	Mi cuerpo me transmite sensaciones positivas	
22	Desearía ser diferente	
23	Soy de las personas a las que les cuesta aprender un deporte nuevo	
24	En actividades como la de correr, tengo que tomar pronto un descanso	
25	No me gusta mi imagen corporal	
26	No me siento a gusto conmigo mismo/a en lo físico	
27	Estoy haciendo bien las cosas	
28	Practicando deportes soy una persona hábil	
29	Tengo mucha energía física	
30	Soy guapo/a	
31	Soy fuerte	
32	No tengo demasiadas cualidades como persona	
33	Me veo torpe en las actividades deportivas	
34	Me gusta mi cara y mi cuerpo	
35	No me veo en el grupo de quienes tienen mucha fuerza física	
36	Físicamente me siento peor que los demás	

Nota. Extret de Goñi et al. (2004).

Taula 7
Fitxa de Correcció del Qüestionari d'Autoconcepte Físic (CAF)

Opciones de respuesta: <i>Falso, Casi siempre falso, A veces verdadero/falso, Casi siempre verdadero, Verdadero</i>		
ESCALAS	ÍTEMS DIRECTOS (1 → 5)	ÍTEMS INDIRECTOS (5 → 1)
HABILIDAD FÍSICA (H)	1. Soy bueno/a en los deportes	6. No tengo cualidades para los deportes
	17. Tengo más habilidad que la gente de mi edad practicando deportes	23. Soy de las personas a las que les cuesta aprender un deporte nuevo
	28. Practicando deportes soy una persona hábil	33. Me veo torpe en las actividades deportivas
CONDICIÓN FÍSICA (C)	2. Tengo mucha resistencia física	7. Me quedo pronto sin aliento y tengo que bajar el ritmo o abandonar en los ejercicios físicos intensos
	11. Estoy en buena forma física	
	18. Puedo correr y hacer ejercicio durante mucho tiempo sin cansarme	24. En actividades como la de correr, tengo que tomar pronto un descanso
	29. Tengo mucha energía física	
ATRACTIVO FÍSICO (A)	12. Me siento contento/a con mi imagen corporal	8. Me cuesta tener un buen aspecto físico
	19. Siento confianza en cuanto a la imagen física que transmito	
	30. Soy guapo/a	25. No me gusta mi imagen corporal
	34. Me gusta mi cara y mi cuerpo	
FUERZA (F)	3. Tengo más fuerza que la mayoría de la gente de mi edad	9. Me cuesta levantar tanto peso como los demás
	13. Soy capaz de realizar actividades que exigen fuerza	
	20. Destaco en actividades en las que se precisa fuerza física	35. No me veo en el grupo de quienes tienen mucha fuerza física
	31. Soy fuerte	
AUTOCONCEPTO FÍSICO GENERAL (AFG)	4. Físicamente me siento bien	16. Soy de las personas que están descontentas de cómo son físicamente
	14. En lo físico me siento satisfecho/a conmigo mismo/a	26. No me siento a gusto conmigo mismo/a en lo físico
	21. Mi cuerpo me transmite sensaciones positivas	36. Físicamente me siento peor que los demás
AUTOCONCEPTO GENERAL (AG)	10. Me siento feliz	5. Me siento a disgusto conmigo mismo/a
		15. No me gusta lo que estoy haciendo con mi vida
	27. Estoy haciendo bien las cosas	22. Desearía ser diferente
		32. No tengo demasiadas cualidades como persona

Nota. Adaptat de Goñi et al. (2004).

Per altra banda, per elaborar l'Enquesta d'Hàbits Esportius (vegeu Taula 8A – 8E) s'ha seguit la *Encuesta de Hábitos Deportivos en España 2020*, un recurs a nivell nacional promogut pel Consejo Superior de Deportes i el Ministerio de Cultura y Deporte, que col·laboren per la consecució d'un objectiu comú:

Disponer de indicadores relativos a los hábitos y prácticas deportivas de los españoles, a su interés en este sector, a la práctica deportiva en diversas modalidades y a la asistencia a espectáculos deportivos ya sea de forma presencial o por medios audiovisuales. Junto a ello se proporcionan indicadores relativos a los equipamientos deportivos disponibles en el hogar y a su vinculación con federaciones o entidades deportivas. (Ministerio de Cultura y Deporte, 2021, p.17).

En el present treball, s'ha adaptat l'estudi original que s'aplica a nivell nacional, per tal de poder fer una anàlisi dels participants de la mostra, així com conèixer el seu bagatge, interès i motivació per la pràctica esportiva i el consum que en fan dels diferents esdeveniments.

Taula 8A

Dades personals – Enquesta Hàbits Esportius

DATOS PERSONALES					
Sexo	Hombre			Mujer	
Año nacimiento					
Franja de edad	Mayor de 18 años		Entre 15 y 18 años		Menor de 15 años
Nacionalidad					
Situación laboral	Estudiando		Trabajando		Ambos
Estado de salud	Padece alguna enfermedad			Sano	

Nota. ^a Hi ha dues preguntes amb resposta oberta per part dels participants, mentre que la resta són tancades i cal marcar una creu (X) en la resposta seleccionada. ^b Adaptat del Ministerio de Cultura y Deporte (2021).

Taula 8B

Interès per la pràctica esportiva – Enquesta Hàbits Esportius

INTERÉS VINCULADO AL DEPORTE	
(valorar cada ítem 0-10)	
Deporte en general	
Practicar deporte	
Asistir a espectáculos deportivos	
Acceder a espectáculos deportivos por medios audiovisuales	
Informarse sobre el deporte	
Jugar a videojuegos al deporte	
Participar en competiciones de videojuegos de deporte	

Nota. Adaptat del Ministerio de Cultura y Deporte (2021).

Taula 8C

Pràctica d'activitats esportives – Enquesta Hàbits Esportius

PRÁCTICA DE ACTIVIDADES DEPORTIVAS			
Hiciste práctica deportiva en el último año		Sí	No
En caso afirmativo, continúa:			
Según la frecuencia		Todos los días	
		Al menos una vez a la semana	
		Al menos una vez al mes	
		Al menos una vez al trimestre	
Según motivo		Vinculado a sus estudios	
		Por ocio o independientemente de sus estudios	
		Ambos	
Según número de modalidades		Solo un deporte	
		Más de un deporte	
Según tipología de deporte		Deportes individuales	
		Deportes en equipo	
		Ambos	
Según forma de practicar deporte		De forma dirigida	
		De forma libre	
		Ambos	

Según su participación en competiciones deportivas		Han participado en competiciones deportivas organizadas		
		No han participado		
Según la época del año en que han practicado deporte con mayor frecuencia		En vacaciones		
		En periodos laborales		
		Indiferente		
Según el tipo de día en el que suelen practicar deporte		De lunes a viernes		
		Fin de semana y festivos		
		Indiferente		
Según el entorno en el que suelen practicar		Al aire libre		
		En espacios cerrados		
		Indiferente		
Según el lugar donde suelen practicar deporte (*)		En casa		
		En un centro de enseñanza		
		En un centro de trabajo		
		En el trayecto al trabajo o centro de enseñanza		
		Otros lugares		
Según la frecuencia de la práctica deportiva por modalidad	Al menos una vez al año	Al menos una vez a la semana	Al menos una vez al mes	
	Fútbol 11 y 7			
	Fútbol sala			
	Baloncesto			
	Balonmano			
	Ciclismo			
Deportes de raqueta:	Tenis			
	Tenis de mesa			
	Pádel			
	Atletismo			
	Musculación			
*Otra actividad ... (di el nombre)	(...)			
	(...)			
	(...)			
	<i>*No Obligatorio</i>			

Nota. ^a En les preguntes amb simbologia (*) s'hi poden marcar una o més respostes amb una creu (X), mentre que en la resta només s'hi pot escollir una opció. ^b Adaptat del Ministerio de Cultura y Deporte (2021).

Taula 8D
Accés a esdeveniments esportius – Enquesta Hàbits Esportius

ACCESO A ESPECTÁCULOS DEPORTIVOS POR MEDIOS AUDIOVISUALES (TELEVISIÓN, RADIO, INTERNET)			
Hiciste práctica deportiva en el último año	☐	Sí	☐ No
En caso afirmativo, continúa:			
Según donde lo vio o escuchó (*)	☐	En televisión	
	☐	En la radio	
	☐	Por Internet	
Según categoría	☐	Categoría masculina	
	☐	Categoría femenina	
	☐	Ambas categorías	
Según el tipo de deporte (*)	☐	Fútbol	
	☐	Automovilismo	
	☐	Tenis	
	☐	Motociclismo	
	☐	Baloncesto	
	☐	Ciclismo	
	☐	Natación	
	☐	Atletismo	
	☐	Balonmano	
	☐	Otros individuales	
	☐	Otros de equipo	

Nota. ^a En les preguntes amb simbologia (*) s'hi poden marcar una o més respostes amb una creu (X), mentre que en la resta només s'hi pot escollir una opció. ^b Adaptat del Ministerio de Cultura y Deporte (2021).

Taula 8E
Motivacions i barreres per la pràctica esportiva – Enquesta Hàbits Esportius

MOTIVACIONES Y BARRERAS PRINCIPALES			
Hiciste práctica deportiva en el último año		Sí	No
Motivos principales por los que se ha practicado deporte (*)			
Total		Estar en forma	
		Diversión o entretenimiento	
		Motivos de salud	
		Relajarse	
		Le gusta el deporte	
		Como forma de relación social	
		Por superación personal	
		Le gusta competir	
		Por profesión	
Motivos principales por los que no practica, o no practica más deporte (*)			
Total		Falta de tiempo	
		Falta de interés	
		Motivos de salud	
		Por edad	
		Motivos económicos	
		Falta de instalaciones adecuadas cercanas	
		No tener con quien practicarlo	
Motivaciones principales por los que no va, o no va más, a espectáculos deportivos (*)			
Total		No tiene interés	
		No tiene tiempo	
		Es caro	
		Prefiere verlo en TV o en Internet, oírlo en la radio	
		Hay poca oferta en su zona	
		Le resulta difícil salir de casa	
		No tiene con quién ir	
		Hay poca información	
		Es difícil conseguir entradas	
		Le resulta difícil de entender	
		Lejanía del lugar de residencia	

Nota. ^a En les preguntes amb simbologia (*) s'hi poden marcar una o més respostes amb una creu (X), mentre que en la resta només s'hi pot escollir una opció. ^b Adaptat del Ministerio de Cultura y Deporte (2021).

En darrera instància i degut a la inviabilitat de passar el Qüestionari CAF com es plantejava (*pre-* i *post-* intervenció), s'ha optat per realitzar una entrevista semi-formal amb alguns dels joves que formen part de la mostra, essent el guió següent:

- ¿Consideras que los valores y actitudes aprendidos mediante la práctica deportiva, te pueden ayudar en el futuro y ser aplicados en otros ámbitos de la vida (laboral, profesional)?
- Haz una valoración (0-10) de la calidad de las prácticas.
- Haz una valoración (0-10) de tu implicación durante las sesiones que hemos compartido.
- ¿Cuánto valoras (0-10) la implicación que ha tenido el monitor?
- ¿Qué es para ti el deporte y en qué te ayuda practicarlo?

Com es pot comprovar, s'ha optat per formular dues preguntes de caire més reflexiu (la primera i la darrera), i així conèixer el punt de vista dels nois des d'una altra perspectiva que no sigui valorant numèricament. Aquestes preguntes seran de gran ajuda per fer les conclusions del treball.

Procediment

La posada en escena del Programa d'Intervenció s'adapta als terminis del treball, així com el desenvolupament teòric d'aquest. Inicialment, es pretenen dur a terme un total de 10 sessions.

Així doncs, el Programa en qüestió dona inici el dissabte 19 de novembre de 2022, amb la intenció d'acomplir amb els objectius proposats i que el resultat esdevingui satisfactori per ambdues parts implicades. Per aconseguir-ho, és imprescindible l'ús d'instruments de mesura, així com una anàlisi de les dades i observació continuada adient durant el seu transcurs.

D'altra banda, i com a mode de cloenda de la intervenció s'han fet unes entrevistes per extreure'n informació i reflexionar sobre l'aplicació del programa.

Recollida de dades

El present treball de camp està orientat des d'una perspectiva en la que l'observació indirecta pren major rellevància en el procediment. Aquesta serà necessària per tal de fer una anàlisi sobretot de les dades obtingudes en els qüestionaris/enquestes – CAF i Hàbits esportius –, així com de les diverses entrevistes que es duen a terme en la cloenda.

Per a l'anàlisi i interpretació de les dades del Qüestionari d'Autoconcepte Físic es prenen com a referència Goñi et al. (2004, 2006) mentre que en l'Enquesta d'Hàbits Esportius es segueix com a referent la publicació *Encuesta de Hábitos Deportivos en España 2020*. Totes aquestes dades, són enregistrades en un Excel per part de l'autor, seguint un treball exhaustiu en aquesta anàlisi estadística. Posteriorment, serveix per tractar les dades i elaborar-ne taules i gràfics corresponents, amb la informació extreta dels 10 participants.

En darrer lloc, respecte les entrevistes, es van registrar en un dispositiu mòbil (amb el corresponent permís dels participants) per així permetre una òptima transcripció d'aquestes.

Aspectes ètics

L'autor del treball, amb la finalitat de realitzar la part pràctica d'aquest en el Centre SPAAI Castell de Fang, ha firmat un contracte de voluntariat amb l'entitat Suara Cooperativa, encarregada de la gestió del Centre. En aquest hi estaven adjunts tots els aspectes ètics els quals, el voluntari es comprometia a complir i respectar, en especial a la privacitat i anonimat de les persones amb les qui es relacionaria, entre d'altres motius, perquè són menors o adolescents estrangers tutelats. Així doncs, qualsevol dada vinculada a la seva identitat, serà tractada de manera confidencial, en benefici dels subjectes.

A banda d'aquest contracte, tots els joves que participen en el Programa d'Intervenció ho fan de manera totalment voluntària, demostrant així l'interès d'involucrar-se en el projecte i gaudir de més temps de pràctica esportiva dirigida.

Cronograma del Treball de Final de Grau

Taula 9

Cronograma de les principals activitats del Treball de Final de Grau (TFG)

Dia / Mes / Any	Activitat
11 octubre 2022	1er Semestre — Tutoria individual
18 octubre 2022	1er Semestre — Primer lliurament (Proposta temàtica)
26 octubre 2022	Reunió amb Director Centre SPAAI
8 novembre 2022	1er Semestre — Segon lliurament (Marc Teòric)
17 novembre 2022	1er Semestre — Tutoria individual (online)
19 novembre 2022	Intervenció Centre SPAAI — Sessió 1
22 novembre 2022	1er Semestre — Tercer lliurament (Proposta metodologia)
3 desembre 2022	Intervenció Centre SPAAI — Sessió 2
13 desembre 2022	1er Semestre — Tutoria individual
17 desembre 2022	Intervenció Centre SPAAI — Sessió 3
20 desembre 2022	1er Semestre — Quart lliurament (Projecte TFG)
21 gener 2023	Intervenció Centre SPAAI — Sessió 4
28 gener 2023	Intervenció Centre SPAAI — Sessió 5
11 febrer 2023	Intervenció Centre SPAAI — Sessió 6
14 febrer 2023	2n Semestre — Tutoria individual (Retorn Projecte TFG)
18 febrer 2023	Intervenció Centre SPAAI — Sessió 7
25 febrer 2023	Intervenció Centre SPAAI — Sessió 8
7 març 2023	2n Semestre — Primer lliurament
11 març 2023	Intervenció Centre SPAAI — Sessió 9
18 març 2023	Intervenció Centre SPAAI — Sessió 10
21 març 2023	2n Semestre — Tutoria individual
28 març 2023	2n Semestre — Tutories compartides
11 abril 2023	2n Semestre — Segon lliurament
15 abril 2023	Intervenció Centre SPAAI — Entrevistes de cloenda
25 abril 2023	2n Semestre — Tutoria individual
9 maig 2023	2n Semestre — Tutoria individual
13 juny 2023	Lliurament Treball Final de Grau

*“ La adversidad hace que algunos hombres se
rompan; otros rompen sus límites. ”*

William Arthur Ward

RESULTATS

El present punt del treball engloba l'exposició i valoració dels resultats obtinguts, mentre que es destina únicament un apartat per plasmar les sessions aplicades en el Programa d'intervenció.

Anàlisi de dades

Aquest apartat sorgeix amb la finalitat d'exposar els resultats dels diferents instruments de mesura de l'estudi, tractant-se de les versions adaptades del Qüestionari d'Autoconcepte Físic i l'Enquesta d'Hàbits Esportius.

En el primer cas, els autors originals ofereixen uns barems específics de puntuació (vegeu Taula 11) en funció del gènere i fent-ne una classificació en percentils. Al seu torn, l'autor del present treball, ha aprofitat aquests percentils de la mostra general d'homes i n'ha fet una adaptació, aconseguint catalogar l'Autoconcepte Físic (Taula 10) en 5 graus: òptim, alt, mig, baix, molt baix; segons l'escala estudiada.

Taula 10

Classificació dels graus del Qüestionari d'Autoconcepte Físic segons percentils

Graus d'autoconcepte físic (CAF)		
Grau	Interval Percentils	Percentils inclosos (n)
Òptim	p.99	1
Alt	p.70 – p.90	5
Mig	p.17 – p.65	10
Baix	p.3 – p.15	5
Molt baix	p.1	1

Nota. Des del percentil 1 fins el percentil 99, n'hi ha un total de 22 i s'ha optat per agrupar-los en 5 graus. Els dos percentils més extrems, conformen un grau per separat; mentre que la resta de percentils s'han agrupat en 3 graus, deixant que el central (grau Mig) agrupi un major interval de percentils.

Taula 11
Barems de puntuació del Qüestionari d'Autoconcepte Físic en mostra d'homes

Puntuació en Percentils							
percentil	Escala						percentil
	H	C	A	F	AFG	AG	
99	30	30	30	29 – 30	30	30	99
90	29	29	29	28	-	-	90
85	28	28	28	27	-	29	85
80	-	27	27	26	29	-	80
75	27	26	26	25	-	28	75
70	26	-	-	24	28	-	70
65	-	25	25	-	-	27	65
60	25	24	24	23	27	26	60
50	24	23	23	21 – 22	26	25	50
45	-	22	-	-	25	-	45
40	23	21	22	20	-	24	40
35	22	20	21	19	24	23	35
30	-	-	20	-	23	22	30
25	21	19	19	18	22	20 – 21	25
20	20	18	18	17	21	19	20
17	19	17	-	-	20	18	17
15	18	16	17	15 – 16	18 – 19	15 – 17	15
10	17	14 – 15	15 – 16	14	17	13 – 14	10
7	16	13	13 – 14	13	16	11 – 12	7
5	14 – 15	12	11 – 12	11 – 12	15	10	5
3	10 – 13	9 – 11	8 – 10	-	10 – 14	8 – 9	3
1	6 – 9	6 – 8	6 – 7	6 – 10	6 – 9	6 – 7	1

Nota. ^a Extret de Goñi et al. (2006). ^b Nomenclatura utilitzada: *H* = habilitat física; *C* = condició física; *A* = atractiu físic; *F* = força; *AFG* = autoconcepte físic general; *AG* = autoconcepte general.

Fixant-nos en la Taula 11, podem determinar que els percentils i les puntuacions no solen correspondre's entre escales, malgrat haver-hi excepcions. Per exemple, una puntuació de 20 punts et situa en el percentil 35 en l'escala de Condició física, però en l'Autoconcepte físic general ho fa en el percentil 17.

Un cop establerts els criteris de classificació del Qüestionari CAF, en la Taula 12 es procedeix a representar les dades obtingudes dels participants de la mostra.

Taula 12
Resultats dels participants en el Qüestionari d'Autoconcepte Físic

Subjecte	Escala					
	H	C	A	F	AFG	AG
1	Mig (p. 20)	Alt (p. 90)	Mig (p. 65)	Alt (p. 80)	Mig (p. 35)	Mig (p. 25)
2	Mig (p. 20)	Alt (p. 90)	Mig (p. 35)	Mig (p. 50)	Mig (p. 35)	Alt (p. 75)
3	Alt (p. 75)	Alt (p. 85)	Alt (p. 75)	Mig (p. 60)	Òptim (p. 99)	Mig (p. 60)
4	Alt (p. 75)	Alt (p. 80)	Alt (p. 85)	Òptim (p. 99)	Òptim (p. 99)	Alt (p. 85)
5	Òptim (p. 99)	Òptim (p. 99)	Alt (p. 90)	Òptim (p. 99)	Òptim (p. 99)	Alt (p. 75)
6	Baix (p. 5)	Mig (p. 50)	Alt (p. 85)	Molt baix (p. 1)	Mig (p. 60)	Mig (p. 40)
7	Mig (p. 50)	Alt (p. 75)	Alt (p. 75)	Alt (p. 85)	Òptim (p. 99)	Alt (p. 75)
8	Mig (p. 50)	Mig (p. 20)	Òptim (p. 99)	Mig (p. 40)	Òptim (p. 99)	Mig (p. 65)
9	Mig (p. 17)	Mig (p. 17)	Alt (p. 75)	Mig (p. 25)	Òptim (p. 99)	Mig (p. 60)
10	Alt (p. 70)	Òptim (p. 99)	Òptim (p. 99)	Òptim (p. 99)	Mig (p. 50)	Alt (p. 85)

Nota. La nomenclatura és la mateixa que s'ha utilitzat en la taula anterior.

Així doncs, veiem que per tendència general els nois que han participat en el Programa d'intervenció mostren un correcte Autoconcepte Físic, que adjudicariem als qui tenen un resultat igual o superior de grau Mig.

De fet, els dos graus amb major freqüència són el Mig (38'3%) i l'Alt (35%). Al seu torn i de manera rellevant, el grau Òptim en seria el següent (23'3%). Mentre que els graus més preocupants com són un grau Molt baix i Baix, tan sols resulten el 1'6% en ambdós casos.

Com ja s'ha comentat en el punt de definició dels instruments de mesura, hi ha escales que tenen més en compte la incidència de la pràctica esportiva. En aquí hi inclouríem l'Habilitat, la Condició i l'Atractiu físic, així com la Força i l'Autoconcepte físic general. De fet, s'han obtingut uns excel·lents resultats en aquests ítems, que ens permeten valorar la percepció que tenen d'ells mateixos en la pràctica esportiva. Alhora, gràcies a certs ítems, podem veure la percepció pròpia quan es comparen amb la resta dels iguals (ítems com "*Tengo más habilidades que la gente de mi edad practicando deportes*") o els que es redacten negativament (ítems indirectes com "*No tengo cualidades para los deportes*").

Així doncs, es pot concloure que a més de ser nois atlètics i apassionats per l'esport i la pràctica; satisfactòriament tenen un bon autoconcepte físic. És important que ells mateixos es valorin positivament i siguin capaços de confiar en les seves qualitats per l'esport, així com en la resta dels àmbits de la vida quotidiana.

D'altra banda hi ha l'escala d'Autoconcepte General, que atén a aspectes més aviat emocionals i de reflexió pels subjectes. En aquí, es pregunta als nois si es senten feliços, si creuen que estan fent les coses bé o si consideren que tenen bones qualitats com a persona. Malgrat no s'hagi donat un resultat de grau Òptim en algun subjecte, és important destacar que tots ells estan en grau Mig i Alt. Aquesta és una escala transcendental per conèixer la percepció del subjecte sobre la seva vida. El fet de que, generalment, es sentin feliços i considerin que estan fent les coses bé, indica que confien en el camí seguit i aquest és el correcte per aconseguir una vida digne (raó principal que va motivar a emprendre el camí a un altre país).

Amb tot, malgrat ens podíem imaginar que els nois presentarien un problema d'autoconcepte, s'han observat uns resultats sorprenents i significativament bons. Però és cert que hauríem de treballar per analitzar i millorar els qui presentin alguna escala en grau Mig, i també centrar-se en el subjecte 6 que en el seu cas és l'únic que presenta dues escales amb un grau Molt baix i Baix (la Força i l'Habilitat física, respectivament).

D'altra banda, l'anàlisi de l'Enquesta d'Hàbits Esportius serveix per conèixer els participants des del punt de vista d'aquest àmbit (esportiu). Malgrat haver seguit el format original del Ministerio de Cultura y Deporte (2021), s'ha fet una versió adaptada de les preguntes per tal que fossin rellevants en la recollida d'informació dels nostres participants.

Les dades obtingudes són tractades, en la seva majoria, amb gràfics i taules de freqüència. Cal destacar que algunes de les taules (vegeu Taula 14 i Taula 16) s'han modificat degut a la gran quantitat d'informació de l'original, que es troba íntegra en l'Annex primer.

En primer lloc, fem referència a l'interès que els participants mostren per l'esport i temes vinculats (vegeu Taula 13) com serien l'accés a esdeveniments esportius o consum dels videojocs d'esports. Podem observar com els tres ítems de major puntuació són l'interès que tenen en informar-se de l'esport (*p.e.* adquirir nous coneixements, visualitzar vídeos o *tutorials* per aprendre noves habilitats,...), assistir a esdeveniments esportius (*p.e.* anar a un camp de futbol professional a veure un partit) i accedir a esdeveniments esportius per mitjans audiovisuals (*p.e.* veure el partit a distància amb dispositius mòbils i digitals).

Al seu torn, en la Figura 8 hi podem observar les respostes que han donat per cadascun dels ítems. Facilitant així un gràfic de columnes agrupades, per veure com varia l'interès d'un mateix subjecte atenent a la temàtica enquestada (pràctica esportiva, accés a esdeveniments o consum de videojocs).

És un bon indicador veure, com a nivell general, tots ells tenen interès en practicar esport i informar-se per adquirir-ne nous aprenentatges. De la mateixa manera, que es pot entreveure la motivació que els genera presenciar un esdeveniment esportiu, malgrat els hi és de difícil accés. Finalment, referent a l'ús de les tecnologies, no és rellevant l'interès que tenen, doncs prefereixen practicar esport per ells mateixos, d'una manera activa i saludable; i això cal remarcar-ho positivament.

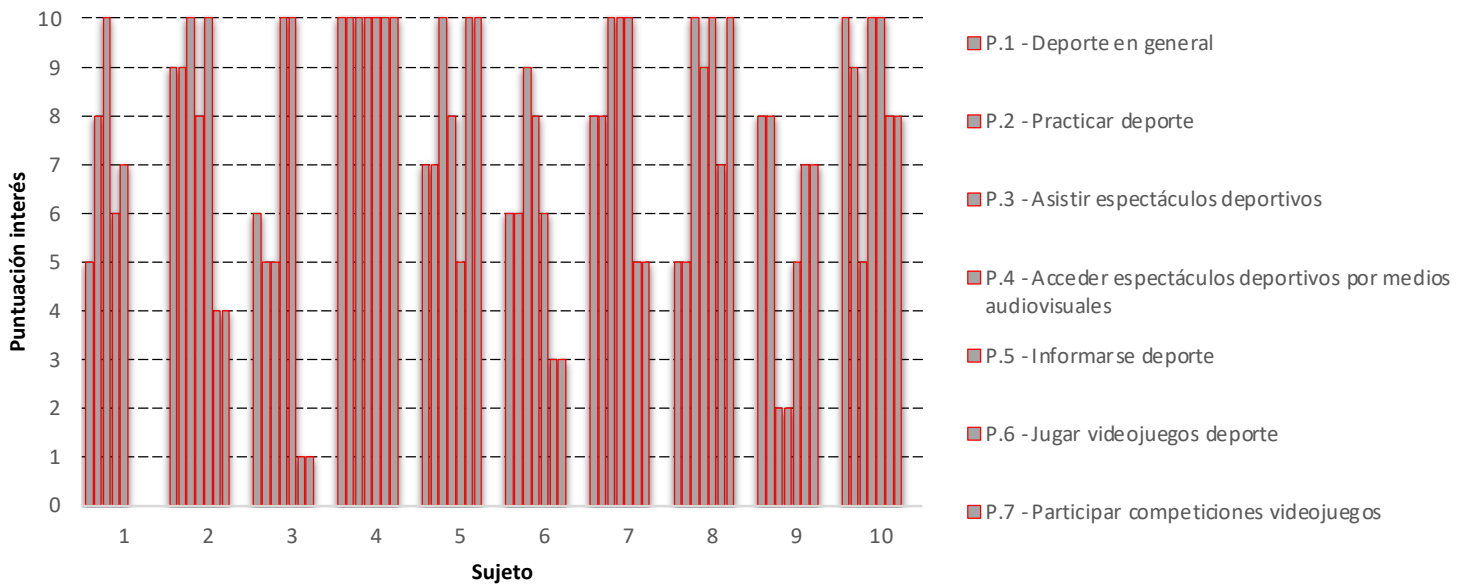
Taula 13

Resultats Enquesta Hàbits Esportius (Interès vinculat a l'esport)

INTERÉS VINCULADO AL DEPORTE		(promedio valoración 0-10)
Deporte en general		7'4
Practicar deporte		7'5
Asistir a espectáculos deportivos		8'1
Acceder a espectáculos deportivos por medios audiovisuales		8'1
Informarse sobre el deporte		8'3
Jugar a videojuegos de deporte		5'5
Participar en competiciones de videojuegos de deporte		5'8

Figura 8

Gràfic de Resultats Enquesta Hàbits Esportius (Interès vinculat a l'esport)

Seguidament s’han elaborat diferents taules de freqüència pels resultats de l’Enquesta. En la primera (vegeu Taula 14) se’ls preguntava sobre la pràctica esportiva del darrer any, les preferències de pràctica (de manera lliure o dirigida, en espais oberts o tancats, el motiu de realitzar-ne, etc.) i també els tipus de disciplina que prefereixen i practiquen freqüentment (siguin individuals o d’equip).

Taula 14
Resultats Enquesta Hàbits Esportius (Pràctica esportiva)

PRÁCTICA DE ACTIVIDADES DEPORTIVAS		Frecuencia			
Según la frecuencia	1	Todos los días			
	9	Al menos una vez a la semana			
	-	Al menos una vez al mes			
	-	Al menos una vez al trimestre			
Según número de modalidades	-	Solo un deporte			
	10	Más de un deporte			
Según tipología de deporte	-	Deportes individuales			
	1	Deportes en equipo			
	9	Ambos			
Según la frecuencia de la práctica deportiva por modalidad		Nunca	Al menos una vez al año	Al menos una vez a la semana	Al menos una vez al mes
Deportes raqueta:	Fútbol 11 y 7	1	9	-	-
	Fútbol sala	-	-	9	1
	Baloncesto	8	2	-	-
	Balonmano	9	-	-	1
	Ciclismo	7	1	-	2
	Tenis	10	-	-	-
	Tenis de mesa	9	-	-	1
	Pádel	10	-	-	-
	Atletismo	2	-	7	1
	Musculación	2	-	7	1
	*Otra actividad ... (nombre)	-	-	-	1 (natació)

**No Obligatorio*

A partir d'aquesta podem determinar com els subjectes duen a terme una pràctica reiterada i constant, d'almenys un cop a la setmana, i tots ells ho fan per propi interès, és a dir, no està vinculat als estudis que cursen ni cap altre motiu. Així doncs queda demostrat que els hi agrada la pràctica físic-esportiva. A més tots ells, practiquen més d'una disciplina esportiva, i els hi agraden tant els de tipus individual com d'equip.

Un altre aspecte és que la totalitat dels subjectes mostra indiferència en l'època de l'any preferent per la pràctica. Tanmateix, sí és cert que alguns prefereixen practicar esport els caps de setmana, segurament degut a que la resta de dies segueixen un horari condicionat pels estudis i/o situació laboral.

En darrera instància queda reflectit com les disciplines amb major freqüència de pràctica són: el futbol sala, l'atletisme i la musculació. D'aquesta manera coincideix amb les activitats proposades en el Programa d'intervenció, en les que el monitor va atendre les seves motivacions per la pràctica esportiva, basant doncs les sessions en el futbol sala (en la pista poliesportiva) i les activitats de musculació o fitness (alhora incorporant material poc utilitzat per ells com les bandes elàstiques i l'AB-wheel). D'altra banda, hi ha certs esports que afirmen mai haver practicat, intuït com a possibles causes: la dificultat d'accés a les corresponents instal·lacions (de caràcter públic/privat), que són disciplines poc comunes o fins i tot, desconeixement de com practicar aquestes.

Atenent a l'interès que mostraven els participants en assistir a un esdeveniment esportiu i també en accedir a esdeveniments esportius a través de mitjans audiovisuals, aquest darrer aspecte queda reflectit en la Taula 15. Partint de la taula podem determinar com a la majoria dels participants els hi és indiferent consumir esdeveniments esportius de categoria masculina o bé femenina. D'altra banda, tots ells ho fan gràcies als recursos digitals més avançats i utilitzats com la televisió i per internet (via dispositius mòbils).

Taula 15

Resultats Enquesta Hàbits Esportius (Accés a esdeveniments mitjà audiovisual)

ACCESO A ESPECTÁCULOS DEPORTIVOS POR MEDIOS AUDIOVISUALES		Frecuencia
Según donde lo vio o escuchó <i>(*OPCIÓN MÚLTIPLE)</i>	10	En televisión
	0	En la radio
	9	Por Internet
Según categoría	2	Categoría masculina
	-	Categoría femenina
	8	Ambas categorías
Según el tipo de deporte <i>(*OPCIÓN MÚLTIPLE)</i>	10	Fútbol
	7	Automovilismo
	5	Tenis
	7	Motociclismo
	4	Baloncesto
	2	Ciclismo
	4	Natación
	9	Atletismo
	2	Balonmano
	2	Otros individuales
0	Otros de equipo	

Finalment, queda comprovat com tots ells visualitzen esports com el futbol (sense distinció entre futbol gespa i sala) i l'atletisme. Mentre que en aquí també es denota una varietat més àmplia d'esports, doncs, afirmen haver vist almenys un vídeo o competició de bàsquet o tennis; entre d'altres.

Per concloure amb el darrer apartat de l'Enquesta d'Hàbits Esportius, procedim a tractar sobre les motivacions i barreres (vegeu Taula 16) que els subjectes han considerat principals i que influeixen en la seva pràctica esportiva. Es pot afirmar com tots ells fan esport promoguts per gaudir d'una bona salut, pel gust de practicar-lo així com l'aspecte social que en pren part quan interactuen amb els altres companys. Referent als motius pels quals no practiquen més esport o bé no practiquen d'altres disciplines, hi trobaríem la manca de temps que afirmen tenir i també la falta d'instal·lacions esportives adients. Cal tenir en compte que, en el moment de plantejar-los la pregunta, es feia esment per exemple a esports que els hi agradaria fer, de tal manera que en pensessin els obstacles. Així doncs, depenent de l'esport que imaginaven, és lògic que respostes com que els hi falten instal·lacions per la zona o no tenen amb qui practicar-ho, siguin dues de les més freqüents.

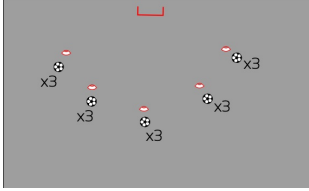
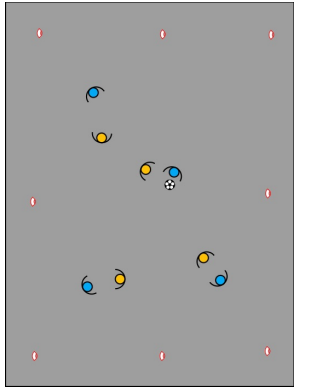
Taula 16

Resultats Enquesta Hàbits Esportius (Principals Motivacions i Barreres)

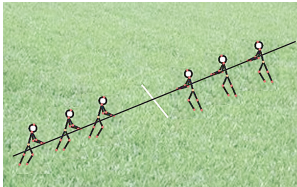
MOTIVACIONES Y BARRERAS PRINCIPALES		Frecuencia
(*OPCIÓN MÚLTIPLE) : Motivos principales por los que se ha practicado deporte (*)		
10	Estar en forma	
10	Diversión o entretenimiento	
10	Motivos de salud	
10	Relajarse	
10	Le gusta el deporte	
10	Como forma de relación social	
10	Por superación personal	
9	Le gusta competir	
(*OPCIÓN MÚLTIPLE) : Motivos principales por los que no practica, o no practica más deporte (*)		
9	Falta de tiempo	
2	Falta de interés	
0	Motivos de salud	
0	Por edad	
3	Motivos económicos	
8	Falta de instalaciones adecuadas cercanas	
6	No tener con quien practicarlo	

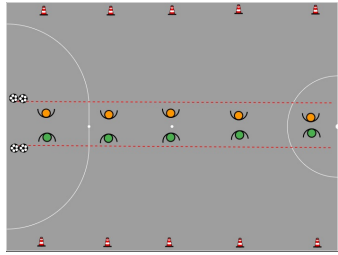
Aplicació pràctica

Fitxa de la sessió		
Esport: JOCS	Nº Alumnes: 15	Nº sessió: 1
Objectius de la sessió: <ul style="list-style-type: none"> - Conèixer les habilitats en la pràctica esportiva dels participants - Fomentar la participació de tots els joves del Centre (en aquesta i següents sessions del Programa) - Detectar les seves motivacions per a l'esport i la pràctica 		Continguts Principals: <ul style="list-style-type: none"> • Observació dels participants (les seves motivacions, la manera d'interactuar entre ells, d'escoltar i respondre a les indicacions donades) • Transmissió d'entusiasme pel projecte i les sessions previstes
Material necessari: Corda llarga (x1), pack de cons grans, pack de cons xinesos, pilotes de futbol (x3), porteries desmuntables (x2), corda de saltar (x2).		Instal·lació on es durà a terme: Pati Centre SPAAI
Pla de sessió		
Escalfament / Part inicial		
Activitat 1		
Intencions del professor	Activitat proposada	
Realitzar una tasca d'activació mitjançant la pràctica de futbol.	¡ Que no caiga el balón ! Es divideixen els participants en dos grups (7+8). Col·locats en una circumferència, disposen d'una pilota en cada grup i es fan passades entre els companys amb la finalitat de que la pilota no els hi caigui i boti al terra.	
Activitat 2		
Intencions del professor	Activitat proposada	Representació gràfica
Realitzar una tasca d'activació i entrada en calor mitjançant la pràctica de futbol.	Rondo Seguint la mateixa distribució per equips, es realitza un exercici de passades amb un espai delimitat per cons i en el que hi ha un jugador sempre al mig per aturar la pilota. (*Afegir variant de 2 defensors).	

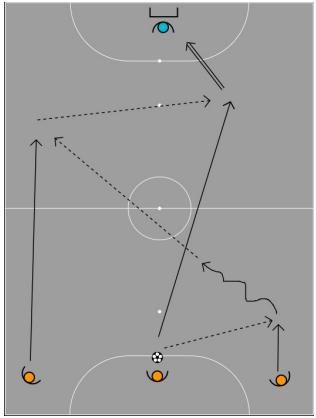
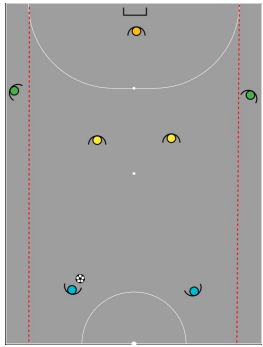
Activitat 3-A		
<p>Intencions del professor</p> <p>Realitzar una tasca d'activació i entrada en calor mitjançant la pràctica de futbol.</p>	<p>Activitat proposada</p> <p>Repte de punteria</p> <p>Es col·loquen cinc cons xinesos orientats a una porteria petita desmuntable, i tenen 3 llançaments des dels diferents angles. Cada jugador realitzarà dues rondes (una amb el peu dominant i l'altra amb el no-dominant).</p>	<p>Representació gràfica</p>
Activitat 3-B		
<p>Intencions del professor</p> <p>Realitzar una tasca d'activació i entrada en calor mitjançant la pràctica de futbol.</p>	<p>Activitat proposada</p> <p><i>Reto de Toques con la pelota</i></p> <p>Simultani a l'activitat 3-A, la resta de jugadors aturats fan el repte de màxim número de <i>toques</i> consecutius de manera individual, fent ús de les altres pilotes que sobren. Cadascú disposa de 5 oportunitats i quedar-se amb el millor registre.</p>	
Activitat 4		
<p>Intencions del professor</p> <p>Realitzar una tasca d'entrada en calor mitjançant la pràctica de futbol.</p>	<p>Activitat proposada</p> <p>Possessions</p> <p>Mantenint els grups (8+7), s'ampliarà l'espai de joc de tal manera que només jugui un grup per torn. Els grups es subdivideixen en dos equips de 4 (en el cas del grup de 7 s'hi afegeix el dinamitzador per equiparar). L'equip que defensa ho fa durant tota la ronda i ha de comptar les possessions interceptades, i en la següent ronda es canvien els rols. (* Els equips són de pocs jugadors atès l'espai de joc disponible).</p>	<p>Representació gràfica</p>

Part Principal	
Activitat 1	
<p>Intencions del professor</p> <p>Per diferents complexitats, realitzar un conjunt de relleus per equips (3 grups de 5 subjectes).</p> <p>Col·locar 4 cons xinesos entre el con gran de l'inici de sortida i el del final (que determina el punt de tornada a l'inici). Els 3 circuits es col·loquen paral·lels entre ells i així competeixen simultàniament.</p>	<p>Activitat proposada</p> <p>Cursa de Relleus</p> <p>Rodejar els 4 cons xinesos i fer la tornada amb esprint lineal per donar el 'testimoni' (és a dir, tocar al company).</p> <p>'Circuit <i>Fitness</i>'</p> <p>Dels 4 cons xinesos, en el primer i tercer s'aturen per fer 5 abdominals, mentre que en el segon i quart es realitzen cinc <i>squats</i>. En l'últim con gran s'hi fan 10 flexions, tornant al punt d'inici en esprint per donar el testimoni.</p>
Activitat 2	
<p>Intencions del professor</p> <p>Practicar dos jocs tradicionals de carrera en relleus mitjançant parelles.</p> <p>Únicament fer ús de 2 cons grans (en inici i final del recorregut).</p>	<p>Activitat proposada</p> <p><i>Juego de la carretilla</i></p> <p>En el trajecte d'anada un participant és arrossegat pel company mentre s'ajuda del recolzament amb les mans al terra, i en la tornada s'intercanvien els rols.</p> <p>¡A <i>caballito</i>!</p> <p>En el trajecte d'anada un participant puja sobre el seu company i el desplaça fins al con, i en la tornada s'intercanvien el rol.</p>
Activitat 3	
<p>Intencions del professor</p> <p>Agrupació de diferents "<i>challenges</i>" o reptes Fitness individuals en una mateixa activitat.</p>	<p>Activitat proposada</p> <ul style="list-style-type: none"> - Saltar a la corda (torns de dues persones simultàniament) - Abdominals (tots alhora) - Flexions (tots alhora) - <i>Burpees</i> (1 minut tots junts) - Planxa frontal (tots alhora)

Tornada a la calma		
Activitat 1		
<p>Intencions del professor</p> <p>Finalitzar la sessió amb una tasca lúdica i alhora competitiva.</p>	<p>Activitat proposada</p> <p>Tirar de la corda</p> <p>De manera individual, per parelles i en equips; fer diferents rondes d'aquest joc.</p> <p>S'hi col·loca un con xinès en el punt mig, i quan el darrer membre d'un equip l'hagi travessat, es donarà punt per l'equip rival (guanyador).</p>	<p>Representació gràfica</p>
Activitat 2		
<p>Intencions del professor</p> <p>Realització d'estiraments per abaixar les pulsacions. Aprofitar per comentar la seva percepció de la sessió i què esperen del programa de sessions.</p>	<p>Activitat proposada</p> <p>Estiraments de relaxació i recuperació (estàtics – passius)</p>	
Observacions		
<p>S'ha apreciat una gran implicació per part dels joves i motivació per seguir endavant en el Programa. Són nois apassionats per la pràctica esportiva i molt atlètics, els hi agrada molt el futbol i, en general, són força competitius.</p> <p>*Caldrà explicar exercicis de manera més senzilla i amb demostracions.</p>		

Fitxa de la sessió		
Esport: FUTBOL	Nº Alumnes: 20	Nº sessió: 2 - 3
Objectius de la sessió: <ul style="list-style-type: none"> - Gaudir de la pràctica amb un esport que els motiva - Aprofitar els partits de futbol per interactuar amb ells i anar coneixent-los 		Continguts Principals: <ul style="list-style-type: none"> • Organització d'un torneig de futbol de 2 sessions de durada • Interacció i coneixença més pròxima del monitor amb els nois
Material necessari: Pilotes de futbol (x5), pack de cons xinesos, pack de cons grans.		Instal·lació on es durà a terme: Pista poliesportiva
Pla de sessió		
Escalfament / Part inicial		
Activitat 1		
Intencions del professor Realitzar una tasca d'activació específica del futbol.	Activitat proposada <i>¡ Que no caiga el balón con comodín !</i> En aquest cas l'exercici es realitza seguint les habituals indicacions, però afegint el condicionant de que cada passada ha de retornar a un mateix jugador, que està situat en el centre de la circumferència formada. Es formen 4 disposicions similars amb 5 jugadors (inclòs el comodí).	
Activitat 2		
Intencions del professor Realitzar una tasca d'activació específica del futbol.	Activitat proposada Punteria als cons Es col·loquen tants cons com jugadors hi ha per equip. Cadascun disposa de 2 pilotes per tirar els cons en el menor temps possible.	Representació gràfica
Activitat 3		
Intencions del professor Realitzar una tasca d'activació i entrada en calor específica del futbol.	Activitat proposada Passada i va Consisteix en desplaçar-se pel terreny de joc delimitat, fent passades entre tots amb 3 pilotes. Mai es pot repetir passada al company. Amb el temps, per tal de promoure més moviment dels jugadors, s'augmentarà el terreny de joc (aproximadament mitja pista de futbol sala) i es farà ús de les 5 pilotes disponibles.	

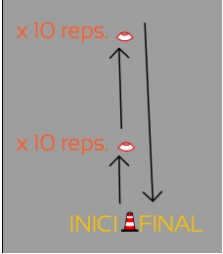
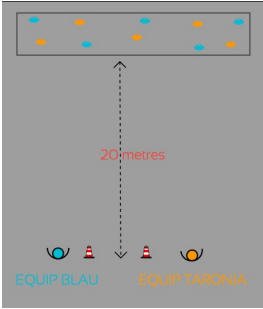
Activitat 4		
Intencions del professor	Activitat proposada	Representació gràfica
Realitzar una tasca d'activació i entrada en calor específica del futbol.	Zig-zag + Finalització Des de mitja pista inicien dos jugadors un desplaçament en zig-zag pels tres cons xinesos col·locats. Un cop arribin al darrer, el jugador de banda oposada els hi fa una passada per tal que xutin a porteria en primera instància sense control. (* Es fa rotació sentit horari).	
Activitat 5		
Intencions del professor	Activitat proposada	
Concloure l'entrada en calor amb estiraments.	Estiraments dinàmics - actius	
Part Principal		
Activitat 1		
Intencions del professor	Activitat proposada	
Aprofitar la quantitat de nois presents per organitzar un torneig.	Torneig de 4 equips Es fan els emparellaments per tal que els equips juguin entre ells en dues ocasions (simulant un partit d'anada i tornada d'una competició). Després del recompte de gols i punts, avancen a una eliminatòria prèvia a la final, segons els resultats aconseguits. Són partits a 10 minuts, o bé, guanya el primer en anotar 3 gols abans del temps establert. *Cal atendre que disposem de 2 sessions per completar-lo.	
Tornada a la calma		
Activitat 1		
Intencions del professor	Activitat proposada	
Realització d'estiraments per abaixar les pulsacions i aprofitar per comentar alguns aspectes de les sessions.	Estiraments de relaxació i recuperació (estàtics – passius)	
Observacions		
<p>És un grup de nois molt entusiasmats per jugar a futbol, i ho fan de manera competitiva i intensa, però mantenint sempre el respecte els uns pels altres. Hem aprofitat que hi havia gent a la pista i hem interactuat conjuntament, amb un bon ambient de pràctica.</p> <p>*Durant el transcurs del torneig, com sempre hi havia dos equips descansant, s'ha aprofitat per interactuar i conèixer més properament als nois, i també saber de les seves inquietuds per la pràctica esportiva.</p>		

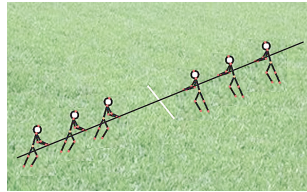
Fitxa de la sessió		
Esport: FUTBOL	Nº Alumnes: 15	Nº sessió: 4
Objectius de la sessió: <ul style="list-style-type: none"> - Preparar un escalfament més complet i amb varietat d'exercicis per l'entrada en calor dels jugadors 		Continguts Principals: <ul style="list-style-type: none"> • Implementació d'un escalfament progressiu en activació i una darrera tasca més lúdica-competitiva
Material necessari: Pilotes de futbol (x5), pack de cons xinesos, pack de cons grans.		Instal·lació on es durà a terme: Pista poliesportiva
Pla de sessió		
Escalfament / Part inicial		
Activitat 1		
Intencions del professor Realitzar una tasca d'activació i entrada en calor específica del futbol.	Activitat proposada <i>Ataque en trenzas de pase</i> Al principi de l'exercici iniciem des de $\frac{3}{4}$ de pista i progressarem fins sortir des de la línia de fons, i així fer majors desplaçaments. Surten en paral·lel 3 jugadors, essent el del mig qui inicia amb pilota. Li fa una passada al jugador de la seva dreta, que conduirà fins fer una passada en profunditat al 3er jugador. Aquest, un cop controli, haurà d'assistir al jugador que havia iniciat la jugada que apareix en la frontal per definir davant del porter (monitor).	Representació gràfica
Activitat 2		
Intencions del professor Realitzar una tasca d'activació i entrada en calor específica del futbol.	Activitat proposada <i>Atac 2 vs 2 amb comodins laterals</i> Els atacants parteixen de mitja pista. Però abans de xutar, cal que realitzin almenys una passada de suport a un dels dos jugadors de banda (comodí) per tal que els hi faciliti un avantatge ofensiu, o bé, directament centrar i puguin marcar. El comodí té un espai delimitat per moure's.	Representació gràfica

Activitat 3		
<p>Intencions del professor</p> <p>Realitzar una tasca d'activació i entrada en calor específica del futbol.</p>	<p>Activitat proposada</p> <p>Joc del "mocador-pilota"</p> <p>Es delimita un espai a cada lateral de la pista, i en cadascun hi haurà els 5 jugadors d'un equip. En primer lloc, es faran rondes sense números i competint individualment, segons l'ordre de la filera. Seguidament, el monitor (que actua de porter) cridarà números (assignats del 1 al 5), segons si vol situació de 2vs2, 3vs3, etc.</p> <p>La pilota sempre estarà aturada en el punt central de la pista. Abans de buscar la pilota però, cal que tots els jugadors passin per darrere del con·locat en la línia de mitja pista.</p>	<p>Representació gràfica</p>
Part Principal		
Activitat 1		
<p>Intencions del professor</p>	<p>Activitat proposada</p> <p><i>Rey de la pista</i></p> <p>Organitzar 3 equips de 5 jugadors. Sempre hi ha dos equips a pista i s'hi manté el qui guanya per jugar contra el qui està fora.</p>	
Tornada a la calma		
Activitat 1		
<p>Intencions del professor</p> <p>Realització d'estiraments per abaixar les pulsacions i aprofitar per comentar la seva percepció de la sessió.</p>	<p>Activitat proposada</p> <p>Estiraments de relaxació i recuperació (estàtics – passius)</p>	
Observacions		
<p>Es segueix mostrant un grup ambiciós per la pràctica, amb ganes d'aprendre i molt competitiu en el joc.</p> <p>*Es dona prioritat a l'escalfament amb tres exercicis diferents als habituals. En primer lloc un propi d'activació, un segon més dinàmic entre companys i el tercer de caràcter més lúdic (Joc del mocador); per finalment donar lloc als partits.</p>		

Fitxa de la sessió		
Esport: FITNESS	Nº Alumnes: 10	Nº sessió: 5
Objectius de la sessió: <ul style="list-style-type: none"> - Introduir exercicis de l'àmbit fitness amb un material específic - Proporcionar-los exercicis alternatius sense la necessitat de fer-los en un gimnàs 		Continguts Principals: <ul style="list-style-type: none"> • Aprenentatge d'exercicis amb un material específic (AB-wheel, bandes elàstiques) que està a l'abast i permet molta varietat de tasques per entrenar-se
Material necessari: Pack de cons xinesos, pitralls de colors (x20), AB-wheel (x1), corda llarga (x1), banda elàstica (x2).		Instal·lació on es durà a terme: Pati Centre SPAAI
Pla de sessió		
Escalfament / Part inicial		
Activitat 1		
Intencions del professor	Activitat proposada	
<i>professor</i>	<i>Atrapa la cola</i>	
Entrada en calor dels participants amb una activitat lúdica grupal.	Hi ha un espai delimitat de joc. Cadascun dels participants comença la partida amb 2 pitralls col·locats a la cintura. L'objectiu és robar pitralls als companys i aconseguir que es quedin sense i, per tant, convertir-los en 'eliminats'.	
Activitat 2		
Intencions del professor	Activitat proposada	
<i>professor</i>	Exercicis de coordinació	
Entrada en calor dels participants amb diferents activitats de coordinació (tant individual com per parelles).	<ul style="list-style-type: none"> • Individual: Amb els cons xinesos simularem una escala de coordinació. Es realitzen sèries amb salts a peus junts, salts a un peu, salts amb rebot en una mateixa posició, <i>skipping</i>. (* Es poden muntar diferents escales, per poder realitzar-ho simultàniament i en format competició). • Per parelles: Saltar + picar de mans mentre realitzen desplaçaments laterals. Saltar + picar de mans (x3) i fer esprint fins el darrer con. 	

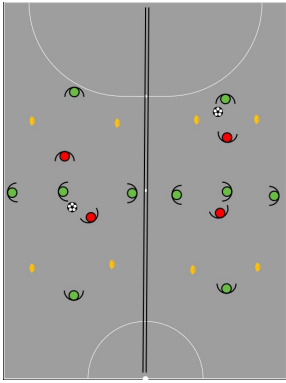
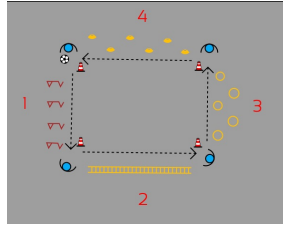
Activitat 3		
<p>Intencions del professor</p> <p>Finalitzar l'entrada en calor dels participants amb estiraments.</p>	<p>Activitat proposada</p> <p>Estiraments dinàmics</p> <p>Per activar-se definitivament i estar preparats per la sessió.</p>	
Part Principal		
Activitat 1		
<p>Intencions del professor</p> <p>Proposta de circuits de relleus.</p>	<p>Activitat proposada</p> <p>Circuit d'Agilitat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Fer un zig-zag en 3 cons xinesos amb rondes d'anada en carrera normal, salt peus junts i salts a un peu; i la tornada en esprint. 2) Amb un espai major (uns 15 metres entre con d'inici i darrer con xinès), col·locar dos cons xinesos, en els quals s'hi aturen a fer 10 repeticions d'un repte en cadascun (a escollir entre flexions, abdominals i <i>squat</i>), sense poder-se repetir. La tornada corrent normal. 3) Fer dos equips de 5 participants. En un espai a uns 20m del punt de sortida, hi col·locarem 10 cons (tants com participants) i cadascú en el seu relleu haurà de retornar un con a l'inici i, per tant, guanya el qui buidi abans els seus 5 cons. 	<p>Representació gràfica</p> <p>1)</p> <p>2)</p> <p>3)</p>

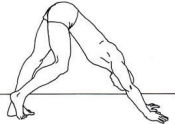

Activitat 2		
<p>Intencions del professor</p> <p>Proposta d'exercicis per realitzar amb banda elàstica. Explicació de com progressar amb les bandes de diferents resistències.</p>	<p>Activitat proposada</p> <p>Agrupació d'exercicis per treballar tots els grups musculars amb l'ús de banda elàstica (<i>exemples</i>: curl de bíceps, rem dorsal, press deltoïdes anterior, extensions de tríceps, squats, desplaçaments laterals).</p> <p style="text-align: center;">MIGUELWORKFIT.COM</p> 	
Activitat 3		
<p>Intencions del professor</p> <p>Entrenament de força en format competitiu.</p>	<p>Activitat proposada</p> <p>'Competició Fitness'</p> <p>Per repeticions:</p> <ul style="list-style-type: none"> - AB Wheel - <i>Burpees</i> - <i>Flexions</i> <p>Per temps:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Planxa abdominal - Squat isomètrica a la paret 	
Tornada a la calma		
Activitat 1		
<p>Intencions del professor</p> <p>Finalitzar la sessió amb una tasca lúdica i alhora competitiva.</p>	<p>Activitat proposada</p> <p>Tirar de la corda</p> <p>De manera individual, per parelles i en equips; fer diferents rondes d'aquest joc.</p>	<p>Representació gràfica</p>
Activitat 2		
<p>Intencions del professor</p> <p>Realització d'estiraments per abaixar les pulsacions i aprofitar per comentar la seva percepció de la sessió.</p>	<p>Activitat proposada</p> <p>Estiraments estàtics – passius</p>	
Observacions		
<p>Bona implicació dels participants, amb ganes i interès pels exercicis proposats.</p> <p>*Els hi ha agradat molt el material que s'ha portat (AB-Wheel i banda elàstica) i es farà una proposta de pressupost per poder comprar-lo i que el tinguin a la seva disposició en el Centre.</p>		

Fitxa de la sessió		
Esport: FUTBOL + FITNESS	Nº Alumnes: 15	Nº sessió: 6
Objectius de la sessió: <ul style="list-style-type: none"> - Ampliar el repertori d'exercicis fitness amb el nou material - Reincorporar la pràctica de futbol - Promoure que dirigeixin alguna activitat (final de sessió) 		Continguts Principals: <ul style="list-style-type: none"> • Treball d'exercicis amb banda elàstica i AB-wheel • Pràctica d'elements tècnics bàsics de futbol (passada, control i xut)
Material necessari: Pilotes de futbol (x5), pack de cons xinesos, banda elàstica (x3), corda de saltar (x2), AB-wheel (x1).		Instal·lació on es durà a terme: Pista poliesportiva
Pla de sessió		
Escalfament / Part inicial		
Activitat 1		
Intencions del professor Realitzar una tasca d'activació específica del futbol.	Activitat proposada Rondo Es fan dos grups i un dels membres de cadascun es situa en el centre de la circumferència i ha de robar la pilota. Finalment, posem dos jugadors en defensa.	Representació gràfica
Activitat 2		
Intencions del professor Realitzar una tasca d'activació específica del futbol.	Activitat proposada Control i passada Fent dues fileres enfrontades, només el primer jugador inicia amb pilota. Un cop li passa al primer de l'altra filera, se'n va al final d'aquesta i hi fa cua.	Representació gràfica
Activitat 3		
Intencions del professor Realitzar una tasca d'activació i entrada en calor específica del futbol.	Activitat proposada Exercici de finalització Es formen dues fileres des del mig de pista. Surt un jugador de cadascuna i es fan una paret, de tal manera que xuta a porteria el qui sortia amb pilota.	Representació gràfica

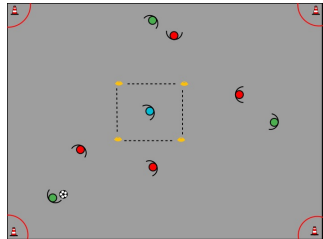

Activitat 4	
<i>Intencions del professor</i> Concloure l'entrada en calor amb estiraments.	<i>Activitat proposada</i> Estiraments dinàmics - actius
Part Principal	
Activitat 1-A	
<i>Intencions del professor</i>	<i>Activitat proposada</i> <i>Rey de la pista</i> Organitzar 3 equips de 5 jugadors. Sempre hi ha dos equips a pista i s'hi manté el qui guanya per jugar contra el qui està fora.
Activitat 1-B	
<i>Intencions del professor</i> Com hi ha 5 jugadors fora, aprofitar per tal que els seus descansos siguin actius.	<i>Activitat proposada</i> Diferents estacions segons material: <ul style="list-style-type: none">- AB-wheel- Corda de saltar x2- Banda de resistència (tres resistències: 15 - 25 - 35 kg)
Tornada a la calma	
Activitat 1	
<i>Intencions del professor</i> Reflexió sobre la sessió i relaxació.	<i>Activitat proposada</i> Estiraments estàtics – passius Aquest cop són els propis participants qui els dirigeixen.
Observacions	
Bona sessió en conjunt i molt participatius. *Ha estat ideal el fet d'aprofitar els descansos per fer exercicis i seguir actius, mentre els altres companys estaven jugant el partit. Així han continuat experimentant amb nous exercicis, tant amb les bandes elàstiques com la roda abdominal, important ara que ho tenen per utilitzar quan vulguin en el Centre.	

Fitxa de la sessió		
Esport: FUTBOL	Nº Alumnes: 13	Nº sessió: 7
Objectius de la sessió: <ul style="list-style-type: none"> - Realitzar tasques d'activació específiques del futbol mantenint una component física amb el treball de coordinació - Proporcionar un ventall d'exercicis i estiraments per a la post-sessió 		Continguts Principals: <ul style="list-style-type: none"> • Pràctica de nous estiraments per realitzar al final d'una sessió de futbol • Incorporació dels 10-15 minuts finals, únicament pels estiraments
Material necessari: Pilotes de futbol (x3), pack de cons xinesos, pack de cons grans.		Instal·lació on es durà a terme: Pista poliesportiva
Pla de sessió		
Escalfament / Part inicial		
Activitat 1		
Intencions del professor Realitzar una tasca d'activació específica del futbol.	Activitat proposada Rondo avançat 4 jugadors es col·loquen formant un rectangle. Dins d'aquest hi ha els 2 defenses i 1 atacant, que forma equip amb els 4 companys de l'exterior. La finalitat és completar el màxim de passades possibles entre l'equip atacant. Per fer-ho, el jugador interior ha d'intervenir en almenys 1 de cada 5 passades realitzades, per tal de comptabilitzar-se com 1 punt per l'equip. Es formen 2 rondos, de 7 jugadors cadascun (total de 14 jugadors inclòs el monitor).	Representació gràfica
Activitat 2		
Intencions del professor Realitzar una tasca d'activació i entrada en calor específica del futbol.	Activitat proposada Passades + Coordinació Es situen 3 jugadors en cada con, excepte en un d'ells que n'hi haurà 4. Un cop realitzen la passada, han de fer l'exercici coordinatiu que se'ls demana i dirigir-se al con següent per rebre la passada. Així successivament fins completar 3 rondes. Estació-1: <i>skipping</i> genolls amunt; Estació-2: escala de coordinació; Estació-3: salt unilateral; Estació-4: desplaçament zig-zag.	Representació gràfica <p>*Simbologia d'escaleres i cercles, per entendre-ho millor, tot i estar adaptat a l'ús de cons xinesos.</p>

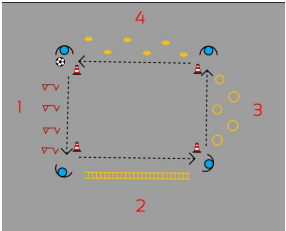
Part Principal	
Activitat 1	
Intencions del professor	<p style="text-align: center;">Activitat proposada</p> <p style="text-align: center;">Partit (2 x 15 minuts)</p> <p>Organitzar 2 equips de 7 jugadors i realitzar un partit de dues parts, havent-hi doncs, dos jugadors de recanvi per equip.</p>
Tornada a la calma	
Activitat 1	
Intencions del professor	<p style="text-align: center;">Activitat proposada – Representació gràfica</p> <p style="text-align: center;">x2 Bloc d'estiraments (durada de 15-20 segons cadascun)</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: flex-start;"> <div style="text-align: center;"> <p><u>Cadena posterior</u></p> </div> <div style="text-align: center;"> <p><u>Psoes ilíac</u></p> </div> <div style="text-align: center;"> <p><u>Adductors</u></p> </div> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: flex-start; margin-top: 10px;"> <div style="text-align: center;"> <p><u>Quàdriceps</u></p> </div> <div style="text-align: center;"> <p><u>Glutis i maluc</u></p> </div> <div style="text-align: center;"> <p><u>Zona lumbar</u></p> </div> </div>
<p>Ensenyar i practicar un llistat d'estiraments adients per a la post-sessió.</p>	
Observacions	
<p>Després de la darrera sessió, en la que ells van dirigir els estiraments, els ha resultat interessant conèixer nous exercicis per realitzar tot just al finalitzar la pràctica esportiva. Així tenen més varietat i els pot ser d'utilitat.</p>	

Fitxa de la sessió		
Esport: FUTBOL	Nº Alumnes: 8	Nº sessió: 8
Objectius de la sessió: <ul style="list-style-type: none"> - Promoure la pràctica de futbol únicament amb un treball de possessió amb pilota - Transmetre la importància de dominar aquest aspecte, deixant de banda els llançaments a porteria i marcar gols 		Continguts Principals: <ul style="list-style-type: none"> • Treball de possessió en el futbol sala i la seva importància representada en el joc
Material necessari: Pilotes de futbol (x3), pack de cons xinesos, pack de cons grans.		Instal·lació on es durà a terme: Pista poliesportiva
Pla de sessió		
Escalfament / Part inicial		
Activitat 1		
Intencions del professor Realitzar una tasca d'activació i entrada en calor específica del futbol.	Activitat proposada Dinàmica de passades Es col·loquen els 8 jugadors en la disposició rectangular, amb 2 d'ells en cada con. En el punt central hi ha el monitor, que sempre fa la paret amb el jugador que li ha fet la passada prèviament. La rotació és cap el lloc on s'ha realitzat la darrera passada.	Representació gràfica
Part Principal		
Activitat 1		
Intencions del professor Realitzar una tasca específica del futbol.	Activitat proposada Possessió amb doble comodí lateral Es dibuixa un quadrat amb els cons, dins d'ell hi ha 3 jugadors atacants i 3 defensors, per tal de mantenir una possessió. S'hi afegeixen 2 comodins en l'exterior que només poden recórrer el seu espai (delimitat per la fletxa). (* Mai es podrà fer una passada entre comodins)	Representació gràfica

Activitat 2		
<p>Intencions del professor</p> <p>Realitzar una tasca específica del futbol.</p>	<p>Activitat proposada</p> <p>Combinació interior</p> <p>Si el jugador col·locat a l'interior del quadrat, és capaç de rebre en un total de 2 ocasions de les 5 oportunitats disponibles, l'equip guanya 1 punt.</p> <p>Es considera oportunitat perduda si l'equip defensor intercepta la possessió.</p> <p>Per dificultar l'objectiu, es proposa una superioritat defensiva (3 vs. 4), mentre que el jugador del mig anirà canviant el rol constantment.</p>	<p>Representació gràfica</p> <p>*L'espai total de joc queda delimitat pels cons grans.</p>
Activitat 3		
<p>Intencions del professor</p> <p>Posar en pràctica la tasca de possessió en un partit amb condicionants.</p>	<p>Activitat proposada</p> <p>Partit de possessió amb comodí lliure</p> <p>Dins de la mitja pista de futbol sala (possiblement reduir-ne l'espai) es juga un partit de possessió 4(+1) vs. 4. Per tant, s'hi incorpora la figura d'un comodí (atès que el monitor juga, podem ser 9 en total).</p>	
Activitat 4		
<p>Intencions del professor</p> <p>Posar en pràctica la tasca de possessió en un partit.</p>	<p>Activitat proposada</p> <p>Partit de possessió</p> <p>Es segueix amb la dinàmica de possessions. El monitor no hi intervé i també desapareix la figura del comodí.</p>	
Tornada a la calma		
Activitat 1		
<p>Intencions del professor</p> <p>Realització d'estiraments per abaixar les pulsacions i aprofitar per comentar la seva percepció de la sessió.</p>	<p>Activitat proposada</p> <p>Estiraments estàtics – passius</p>	
Observacions		
<p>Ha estat una sessió molt útil per demostrar-los que en el futbol i, en l'esport en general, no només es necessita marcar gols o anotar punts (que òbviament condiciona el resultat), sinó que cal destacar el treball posicional, de possessió (sense/amb pilota) i la manera de jugar en equip.</p> <p>*Han demostrat grans capacitats de joc amb la pilota i en defensa per aconseguir recuperar aquesta.</p>		

Fitxa de la sessió		
Esport: FUTBOL	Nº Alumnes: 15	Nº sessió: 9
Objectius de la sessió: <ul style="list-style-type: none"> - Integrar diferents aspectes del futbol en l'escalfament (tècnica, tàctica, estratègia i condicional) 		Continguts Principals: <ul style="list-style-type: none"> • Aplicació d'una part inicial de la sessió que sigui completa
Material necessari: Pilotes de futbol (x5), pack de cons xinesos, cons grans (x4).		Instal·lació on es durà a terme: Pista poliesportiva
Pla de sessió		
Escalfament / Part inicial		
Activitat 1		
Intencions del professor Realitzar una tasca d'activació i entrada en calor específica del futbol.	Activitat proposada Passada + Xut Els jugadors que estan situats al punt de córner sempre fan la passada al qui apareix en el con més allunyat, per tal que xuti a porteria. Seguidament, va cap el con més proper i allà hi rep la passada de l'altra banda, per així xutar. D'aquesta manera, la rotació és: passada-xut.	Representació gràfica
Activitat 2		
Intencions del professor Realitzar una tasca d'activació específica del futbol amb elements tècnics.	Activitat proposada Exercici de salt + rematada de cap Es formen agrupacions de 5 jugadors repartits en 3 cons. El qui es situa en el con central, eleva la pilota amb la mà i la col·loca per tal que el company pugui rematar i retornar-li amb un cop sec de cap. En cada filera, s'intercanvia el rol de passador amb els rematadors.	
Activitat 3		
Intencions del professor Realitzar una tasca d'activació específica del futbol amb component d'estratègia i tàctica.	Activitat proposada Córner amb superioritat ofensiva Es faran serveis de córner, en els que el monitor serà el porter, i hi haurà 3 atacants i 2 defensors per torn. És un bon exercici per veure implícitament la seva capacitat estratègica i la presa de decisions, podent posar en pràctica finalitzacions de rematada de cap (treball previ).	Representació gràfica

Activitat 4		
<p>Intencions del professor</p> <p>Realitzar una tasca d'activació i entrada en calor específica del futbol.</p>	<p>Activitat proposada</p> <p>Exercici de 2 vs. 2</p> <p>Els atacants esperen amb pilota des de mitja pista. A la senyal d'inici, un d'ells és qui decantarà la banda d'inici de l'atac. El defensor que ocupa la mateixa, pot començar la pressió (sortint des del punt de córner) mentre que el seu company ha d'anar a tocar el con abans d'unir-se a defensar.</p> <p>Fem 2 grups de 8 jugadors, en les dues porteries.</p>	<p>Representació gràfica</p>
Part Principal		
Activitat 1		
<p>Activitat proposada</p> <p><i>Rey de la pista</i></p> <p>Organitzar 3 equips de 5 jugadors. Sempre hi ha dos equips a pista i s'hi manté el qui guanya per jugar contra el qui està fora.</p>		
Tornada a la calma		
Activitat 1		
<p>Intencions del professor</p> <p>Realització d'estiraments per abaixar les pulsacions i aprofitar per comentar la seva percepció de la sessió.</p>	<p>Activitat proposada</p> <p>Estiraments estàtics – passius</p>	
Observacions		
<p>Ha estat una sessió completa en quant als aspectes treballats. Sobretot concentrats en l'escalfament. En aquest hi ha una part tècnica (amb incorporació del treball en la rematada de cap), una part de tàctica i estratègia per veure la capacitats dels nois en la seva presa de decisions i en el joc (podent fer ús de l'aspecte tècnic treballat), i es podria afegir l'aspecte condicional en l'exercici del 2vs2 per part del defensor que ha de fer l'esforç per unir-se a defensar i arribar a l'ajuda pel company.</p>		

Fitxa de la sessió		
Esport: FUTBOL	Nº Alumnes: 20	Nº sessió: 10
Objectius de la sessió: <ul style="list-style-type: none"> - Concloure el Programa de sessions amb un torneig amb tots els participants i el monitor 		
Material necessari: Pilotes de futbol (x5), pack de cons xinesos, pack de cons grans.		Instal·lació on es durà a terme: Pista poliesportiva
Pla de sessió		
Escalfament / Part inicial		
Activitat 1		
Intencions del professor Realitzar una tasca d'activació i entrada en calor mitjançant la pràctica de futbol.	Activitat proposada Rondo Seguint la distribució per equips, es realitza un exercici de passades amb un espai delimitat per cons i en el que hi ha un jugador sempre al mig per aturar la pilota. (*Afegir variant de 2 defensors).	
Activitat 2		
Intencions del professor Realitzar una tasca d'activació i entrada en calor específica del futbol.	Activitat proposada Passades + Coordinació Els jugadors col·locats a cada con, han de fer la passada i realitzar l'exercici coordinatiu. Estació-1: <i>skipping</i> genolls amunt; Estació-2: escala de coordinació; Estació-3: salt unilateral; Estació-4: desplaçament zig-zag.	Representació gràfica
Part Principal		
Activitat 1		
Intencions del professor Aprofitar la darrera sessió i jugar un torneig amb els nois.	Activitat proposada Torneig de 4 equips S'organitza un torneig amb partits a 7 minuts o en anotar 2 gols abans del temps establert. Juguen contra tots, i segons els punts aconseguits es fan els emparellaments per disputar una eliminatòria i la final en darrera instància.	

Tornada a la calma	
Activitat 1	
<i>Intencions del professor</i>	<i>Activitat proposada</i>
Realització d'estiraments per abaixar les pulsacions i aprofitar per comentar la seva percepció del Programa de sessions.	Estiraments estàtics – passius
Observacions	
Degut a que es tractava de la darrera sessió del Programa, s'ha organitzat de nou un torneig i així centrar la totalitat de la sessió, en fer una pràctica competitiva i passar-ho bé conjuntament. *Finalment s'ha fet una reflexió conjunta de les sessions i s'ha tancat el Programa.	

*“ Incluir no es dejar entrar,
es dar la bienvenida. ”*

DISCUSSIÓ

En darrer lloc, destinem un punt del treball a parlar sobre tots aquells aspectes de la metodologia i dels resultats, que malgrat no ser incorrectes, molt probablement estarien sotmesos a canvis (millores) en cas de repetir-se l'estudi.

Aspectes relacionats amb el mètode

Primerament tractarem els aspectes metodològics seguits, focalitzant els comentaris en la intervenció, els instruments de mesura i la recollida de dades.

Referent a la intervenció duta a terme, malgrat haver seguit una proposta basada en les principals pràctiques que motivaven als participants, com són el futbol, la musculació i l'atletisme; ens hem hagut d'adaptar als espais i recursos disponibles. Així doncs, el futbol s'ha jugat en una pista poliesportiva (en format futbol sala) del poble que sovint hi freqüenten els nois, degut a la impossibilitat d'accedir a un camp de gespa. De la mateixa manera que la pràctica vinculada a la musculació, s'ha dut a terme en els mateixos espais, doncs no era viable anar a un gimnàs. D'altra banda, una proposta que finalment no es va aplicar, és la de pràctica d'atletisme. Hagués estat una activitat enriquidora, el poder fer una sortida amb els nois o alguna ruta, i així ocupar un matí sencer.

Un altre aspecte rellevant de la intervenció (esmentat en la Definició de la intervenció) és que es disposava d'un breu període de temps per aplicar el Programa, atès que calia seguir unes pautes temporals. Vam aturar-ho en les 10 sessions (plantejades inicialment) però haguéssim pogut realitzar-ne un parell més. Així doncs, per una futura intervenció, seria bo realitzar un programa que constés al voltant de 15 sessions i així veure com evolucionen els participants.

Seguidament i referint-nos als instruments de mesura, s'ha considerat que les entrevistes (malgrat ser incloses en el punt esmentat) era millor aprofitar-ne el contingut per a la reflexió de les conclusions del treball; de tal manera que no s'han comentat en l'anàlisi de dades. Això també és degut a que han estat entrevistes semi-formals i amb un contingut bastant breu per l'anàlisi.

Així mateix, considerem que ha estat difícil trobar uns instruments de mesura que s'adeqüessin per valorar la finalitat i els objectius perseguits en l'estudi, doncs no existeix una manera fiable per determinar si s'aconsegueix la inclusió social; per exemple. De totes maneres, a banda de les entrevistes, pensem que tant el Qüestionari d'Autoconcepte Físic com l'Enquesta d'Hàbits Esportius, han resultat útils i correctes pel nostre estudi, aprofitant-los al màxim per detectar les necessitats i conèixer el perfil dels participants del Programa. A més a més, es tracta de dos instruments validats en el seu àmbit, i també s'han utilitzat en altres estudis.

Degut a les qüestions temporals esmentades per fer aquest treball, no ha estat viable passar els qüestionaris en dues ocasions (*pre-* i *post-* intervenció). Aquest era el plantejament inicial, sobretot en el cas del Qüestionari CAF, que hagués estat idoni per detectar si hi havia una evolució (o no) dels subjectes en el seu autoconcepte físic i general, a mesura que s'hi aplicava una intervenció basada en l'activitat física i l'esport. A més a més, s'afegia un inconvenient i és que en tants pocs mesos entre la resolució del qüestionari *pre*-intervenció i el de *post*-intervenció, segurament haguéssim arribat a uns resultats no concloents, pel curt marge de treball.

En darrer lloc, puc afirmar que el procés de recollida de les dades ha estat exhaustiu. I és que dos dels instruments de mesura (Qüestionari CAF i Enquesta Hàbits Esportius) s'havien contestat en paper, i alhora calia transcriure les entrevistes. Això ha comportat que, a banda del temps derivat de passar i contestar les enquestes, també haver de destinar un treball pel tractament de totes les dades en un mateix document Excel, per allà fer-hi l'anàlisi corresponent i deixar-ne constància pel treball.

Per tant, en cas de modificar la metodologia en aquest aspecte, hauria respost els formularis de manera digital, i així s'enregistraria instantàniament, tot i que posteriorment caldria fer una anàlisi.

Aspectes relacionats amb els resultats

L'únic aspecte que canviaria i possiblement ha afectat en els resultats, ha estat el fet de no realitzar els formularis en dues ocasions (*pre-* i *post-* intervenció), raó que ens impedeix discutir si els resultats obtinguts han estat del tot concloents.

El que sí podem afirmar és que, referent al Qüestionari d'Autoconcepte Físic ens plantejàvem que els resultats no serien gens bons. La hipòtesi principal era que els subjectes tindrien un insuficient o escàs autoconcepte, degut a la seva situació actual. Però tenint en compte la seva història de vida i tot el que han passat, sembla ser que els ha forjat una millor percepció d'ells mateixos i són capaços de sentir-se persones fortes, amb autoestima i que es valoren positivament.

Així doncs, malgrat preteníem veure si aquest grau d'autoconcepte millorava amb la intervenció, podem determinar com el punt de partida ja ha estat bo, i per tant, si continuen practicant esport i gaudint d'aquest, de ben segur els ajudarà a tenir encara un millor resultat d'autoconcepte.

“ Es hora de que los padres enseñen a los jóvenes desde el principio que en la diversidad hay belleza y hay fuerza. ”

Maya Angelou

CONCLUSIONS

Ajudant-me de les entrevistes, he arribat a la conclusió que aquests joves són capaços de veure l'esport com una activitat essencial pel seu dia a dia, convertint-lo fins i tot en un hàbit.

La seva motivació principal per practicar esport és tenir un bon estat de salut, tant a nivell físic com mental. També remarquen la idea de millorar el seu aspecte físic, doncs no podem oblidar que són joves i, per tant, els preocupa la imatge que projecten, igual que a la resta de nois de la seva edat.

En algun cas concret, també es pot concloure que associen l'esport amb l'esforç i pensen que aquest esforç els servirà per treballar el dia de demà. De la mateixa manera, hi ha un subjecte que afirma que els valors de l'esport han despertat en ell l'interès d'ajudar a altres companys. Donat que en totes les sessions hem fet esport conjuntament, formar part d'un equip ha estat molt positiu perquè ha fomentat valors essencials com el companyerisme.

Referent a les hipòtesis i objectius que ens plantejàvem, podem afirmar que:

- L'esport sí esdevé una eina potencial en el procés d'inclusió social, des del moment en què els nois han estat capaços de compartir un matí d'esport amb altres usuaris que es trobaven a la pista, predominant-hi un ambient de respecte i diversió. Però puntualitzant que la inclusió requereix indiscutiblement d'un major període de temps per aconseguir-se.
- Des del punt de vista teòric, els autors consultats afirmen que l'esport i l'activitat física han de ser utilitzats com a *mitjà* en el procés d'inclusió social i no com a *fi*.
- S'ha aconseguit que els joves associïn l'esport amb salut.
- L'esport els ha fet descobrir lo interessant que pot ser formar part d'un equip, on tothom hi té cabuda i on l'esforç és gratificant. Així queden demostrats valors tan necessaris a dia d'avui com el companyerisme, el respecte, la no-discriminació, l'esforç i la superació.

Al marge dels objectius acadèmics, que he pogut aconseguir amb menor o major mesura, haig de confessar que des del principi m'ha mogut l'interès per ajudar uns nois que viuen allunyats del seu país i de la seva gent, que tenen molts obstacles per superar i que cada matí m'han rebut amb un somriure i amb la il·lusió d'estrènyer-me ben fort la mà.

Formaran part del meu creixement personal i sempre agrairé les històries familiars que han volgut compartir amb mi. Espero haver estat un company més per ells i que guardin un bon record d'aquesta experiència.

“ (...) No importa lo que yo piense, no puedo hacerlo por vosotros. Y, no hace falta que os diga que lo tenéis todo en contra. Pero si creéis en vosotros mismos y, lo más importante, si creéis unos en otros, en vuestros compañeros; no importa lo que nadie más piense. Es lo bonito del deporte. ”

McFarland [pel·lícula]

LIMITACIONS DE L'ESTUDI I LÍNIES FUTURES

En contrast amb altres temàtiques de recerca, la investigació referent al col·lectiu dels Menors Estrangers No Acompanyats, és escassa. I encara ho és més, si vols atendre al paper de l'esport en una intervenció per aquest col·lectiu.

De fet, molts dels articles i treballs publicats, són tractats des d'un punt de vista legislatiu referent a la documentació que els empara, o bé, en l'àmbit de l'Educació Social amb un estudi i intervenció pedagògica.

Si bé és cert, es tracta d'un tema força actual i que en els darrers anys ha guanyat transcendència sobretot en el territori català, que ha hagut de promoure importants iniciatives per fer front a la situació.

Alhora, el fet de no gaudir d'una experiència i formació prèvia tractant amb nois i noies en aquesta situació i conèixer les seves necessitats, també es podria considerar determinant, doncs no comptava amb coneixements ni estratègies que fossin rellevants per aplicar en les sessions; deixant de banda els aspectes merament de la pràctica esportiva.

A grans trets, diríem que aquestes han estat les limitacions principals de l'estudi. Tot i així, afirmo que una intervenció social i pedagògica fonamentada en l'esport i l'activitat física, és un tema d'especial interès però en el que hi caldria investigar i destinar més esforços; per així veure'n els beneficis que un col·lectiu exclòs socialment i nouvingut en el territori, podria obtenir en aquest procés d'inclusió.

BIBLIOGRAFIA

Actua Cooperativa d'Iniciativa Social. (s.d.). *Centres d'Atenció Integral: Actua en Xarxa*. Recuperat el 5 de novembre de 2022, de <https://actua.coop/projectes/serveis-de-primera-acollida/>

Catalunya. Decret 150/2014, de 18 de novembre, dels serveis d'acollida de les persones immigrades i de les retornades a Catalunya. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, 20 de novembre 2014, núm. 6754, 1-13.

Catalunya. Directriu general 2/2019, de 26 de novembre, de la directora general d'Atenció a la Infància i l'Adolescència, per la qual s'aprova el Programa marc de centres d'acolliment. *Departament de Treball, Afers Socials i Famílies*, 26 de novembre 2019, 1-45.

Catalunya. Directriu general d'actuació 6/2020 de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) per la qual es regula la gestió de l'expedient de desemparament dels infants i els adolescents immigrants no acompanyats. *Departament de Treball, Afers Socials i Famílies*, 11 de desembre de 2020, 1-78.

Cayuela Maldonado, M.J. (1997). Los efectos sociales del deporte: ocio, integración, socialización, violencia y educación. https://ddd.uab.cat/pub/worpaper/1997/hdl_2072_5400/WP060_spa.pdf

Chuaqui, J., Mally, D., y Parraguez, R. (2016). El concepto de inclusión social. *Revista De Ciencias Sociales*, (69), 157-188. <https://doi.org/10.22370/rcs.2017.69.927>

Compte, A. (12 novembre 2019). L'Anoia acull 77 menors que han migrat sols: Viuen en tres centres de primera acollida ubicats a Piera, Òdena i Santa Margarida de Montbui. *Anoia Diari*. <https://anoiadiari.cat/societat/anoia-acull-77-menors-han-migrat/>

Consejo General de la Educación Física y Deportiva. (2022). *Carta Europea del Deporte Revisada 2021*. <https://www.consejo-colef.es/post/carta-europea-deporte-2021->

castellano#:~:text=La%20Carta%20Europea%20del%20Deporte,su%20legislación%20para%20el%20deporte

Departament de Drets Socials. (2011). *Infants i adolescents desemparats*. https://dretssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematicos/infancia_i_adolescencia/proteccio_a_la_infancia_i_ladolescencia/menors_desemparats

Departament de Drets Socials. (2019). *Estratègia catalana per a l'acollida i la inclusió dels infants i joves emigrats sols*. https://dretssocials.gencat.cat/web/.content/03ambits_tematicos/07infancia_iadolescencia/Estrategia_acollida/estrategia_catalana_acollida.pdf

Departament de Drets Socials. (2023). *Adolescents i joves emigrats sols: Informe estadístic mensual*. [Microsoft Power BI]. Presentació de diapositives. https://dretssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematicos/infancia_i_adolescencia/estrategiacatalanaacollida/dades/

Fernández Gavira, J. (2007). La inclusión social a través del deporte. *Escuela Abierta: Revista de investigación educativa*, (10), 253-272. <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=2520046>

Fundació Mercè Fontanilles. (s.d.). *Servei de Primera Acollida i Atenció Integral: Què és?* Recuperat el 5 de novembre de 2022, de <https://mercefontanilles.org/servei-de-primera-acollida-i-atencio-integral-spai>

Goñi, A., Ruiz de Azúa, S. y Rodríguez, A. (2006). Cuestionario de Autoconcepto Físico (CAF): Manual. EOS.

- Goñi, A., Ruiz de Azúa, S., y Liberal, I. (2004). Propiedades psicométricas de un nuevo cuestionario para la medida del autoconcepto físico. *Revista de psicología del deporte*, 13(2), 195-213.
- Maza, G. y Sánchez, R. (2012). Deporte e inmigración: una reflexión crítica. *Anduli*, 11, 41-54. <https://idus.us.es/handle/11441/51155>
- Ministerio de Cultura y Deporte. (2021). *Encuesta de Hábitos Deportivos en España 2020*. <https://www.culturaydeporte.gob.es/dam/jcr:07b62374-bfe9-4a65-9e7e-03a09c8778c3/encuesta-de-habitos-deportivos-2020.pdf>
- Organización de las Naciones Unidas para la Educación, la Ciencia y la Cultura. (2015). *Carta Internacional de la Educación Física, la Actividad Física y el Deporte*. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000235409_spa
- Rodríguez-Rodríguez, J.M. (2004). El deporte como herramienta de intervención pedagógica-social en el ámbito de la exclusión social. *Apunts. Educación física y deportes*, 3(77), 42-47. <https://raco.cat/index.php/ApuntsEFD/article/view/301459>
- Sánchez-Alías, A., y Jiménez-Sánchez, M. (2013). Exclusión social: fundamentos teóricos y de la intervención. *Trabajo Social Global*, 3(4), 133-156. <https://doi.org/10.30827/tsg-gsw.v3i4.952>
- United Nations Office on Sport for Development and Peace. (2018). Sport and the Sustainable Development Goals: An overview outlining the contribution of sport to the SDGs. [L'esport i els Objectius de Desenvolupament Sostenible: una visió general de la contribució de l'esport als ODS]. *Sport for Development*, 1-17. <https://www.sport-for-development.com/imglib/downloads/unosdp2014-sport-and-the-sustainable-development-goals.pdf>
- Vila, I., i Siqués, C. (2012). Pràctica educativa i desenvolupament de la llengua escolar. *Pedagogia i Treball Social: revista de ciències socials aplicades*, 2(1), 30-45. <https://raco.cat/index.php/PiTS/article/view/264883>

